

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Αμαλίας 12, Τ.Κ.105 57 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Ιωάννα Νικολετοπούλου
Τηλ.: 210 3736189, 210 3736327
email: nikoletopoulou_i@mintour.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 14/11/2025
Α. Π. : 23226
(Βαθμός Προτεραιότητας)

ΠΡΟΣ: Π.Δ.

ΘΕΜΑ: 1^η Τροποποίηση της Προκήρυξης του Προγράμματος κρατικών ενισχύσεων «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού»

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπ' όψη:

Τις διατάξεις:

1. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 και ειδικότερα η Δράση με κωδικό 16931 «Τουριστική Ανάπτυξη»,
2. Τεχνικό Δελτίο του Έργου «SUB7 Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός» της Δράσης με κωδικό 16931 «Τουριστική Ανάπτυξη» με κωδ. ΟΠΣ ΤΑ 5155126, το οποίο υπεβλήθη μέσω του ΟΠΣ ΤΑΑ την 08.12.2021 στην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, όπως εγκρίθηκε και ισχύει κατόπιν τροποποίησης κατά την 29.09.2025,
3. Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη «θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας»,
4. Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη «θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης»,
5. Ανακοίνωση 2021/C 58/01 της Επιτροπής που αφορά την «τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»,
6. Πρόταση 2021/0159/17.06.2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας,
7. Απόφαση (ΕΕ) 2021/10152 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας,
8. Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη «θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088» και ειδικότερα το άρθρο 17 αυτού («Σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους»)

- Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ.1304/2013, (ΕΕ) αριθ.1309/2013, (ΕΕ) αριθ.1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014 ,(ΕΕ) αριθ.283/2014 και της απόφασης αριθ.541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012,
9. Κανονισμός (ΕΕ) (ΕΕ) 2831/2023 (OJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας,
  10. Ανακοίνωση (ΕΕ) 2016/C 262/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
  11. Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015 σχετικά με την «Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής»,
  12. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» (Α'98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,
  13. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),
  14. Το π.δ. 127/2017 (Α' 157) «Οργανισμός του Υπουργείου Τουρισμού»,
  15. Το π.δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»,
  16. Το π.δ. 28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία» (ΦΕΚ Α' 34/23-03-2015),
  17. Τον ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» και ιδίως τα άρθρα 189 έως 204 (Α' 130),
  18. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135),
  19. Τον ν. 4772/2021 «Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Α' 17) και ειδικότερα το άρθρο 42,
  20. Τα άρθρα 270 έως και 281 του Ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α'207) και ιδίως το άρθρο 272 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν,
  21. Την υπ' αριθ. 35259/24-03-2021 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική

- χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (ΦΕΚ 1197/Β/29-03-2021),
22. Την υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β 4498) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως ισχύει,
  23. Την υπ' αριθ. 119138 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β 4499) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών (ΦΕΚ 4499),
  24. Τον ν. 4914/2022 (ΦΕΚ 61/Α/2022), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και άλλες διατάξεις»,
  25. Τον ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»,
  26. Τον ν. 4915/2022 (Α' 63), Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς, διατάξεις για την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», Εθνική Σύμβαση Ομογενών και άλλες επείγουσες διατάξεις και ειδικότερα το άρθρο 58,
  27. Την υπ' αριθ. πρωτ. 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης «Έγκριση του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, δυνάμει της υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών».
  28. Τον ν. 3419/2005 “Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας” (ΦΕΚ 297/Α/06-12-2005),
  29. Του ν. 4919/2022 (ιδίως των άρθρων 59 επ.),
  30. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) ΟJL 119,
  31. Τον ν. 4624/2019 (Α' 137) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»,
  32. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του Σ.Α.Α. για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως τροποποιήθηκε με την από 7 Δεκεμβρίου 2023 Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ST 15831/1/23 REV 1, ST 15831/23 ADD 1 REV 1),
  33. Την υπ' αριθ. 157091 ΕΞ 2021/08.12.2021 (ΑΔΑ: 6ΗΛΙΗ-ΦΗΚ) απόφαση ένταξης του Έργου «SUB7: Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός» (με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5155126) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. 73959 ΕΞ 2023/12.05.2023 (ΑΔΑ: 6ΗΑ2Η-Κ2Λ), 93631ΕΞ2024/02.07.2024 (ΑΔΑ: ΨΑ80Η-51Ψ) και 168403 ΕΞ 2025/26.09.2025 (ΑΔΑ: 9ΝΙΞΗ-ΟΑΡ) Αποφάσεις Ένταξης.

34. Τον ν. 2971/2001 (ΦΕΚ Α' 285/19.12.2001), «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις».
35. Τον ν. 3153/2003 (ΦΕΚ Α' 153/19.06.2003), Άρθρο 41 «Βύθιση πλοίων, ναυαγίων, πλωτών ναυπηγημάτων ή άλλων τεχνητών καταφυγίων ιχθύων για βελτίωση υποθαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας».
36. Τον ν. 3409/2005 (ΦΕΚ Α' 273/4.11.2005) «Καταδύσεις αναψυχής και άλλες διατάξεις» περί θέσπισης του νομικού πλαισίου των καταδυτικών πάρκων.
37. Τον ν. 4688/2020 (ΦΕΚ Α' 101/24.5.2020) «Ειδικές μορφές τουρισμού, διατάξεις για την τουριστική ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» με τον οποίο θεσπίστηκε το νομοθετικό πλαίσιο για την ανάπτυξη, ανάδειξη και προώθηση του καταδυτικού τουρισμού στην Ελλάδα με ταυτόχρονη διασφάλιση της προστασίας, διατήρησης και αξιοποίησης του φυσικού και πολιτιστικού υποθαλάσσιου περιβάλλοντος της Χώρας με βάση τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.
38. Τον ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α-209/Α/21-9-2011) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος».
39. Την υπ' αριθ. 2131.7/28624/2022 ΦΕΚ 2214/Β/06.05.2022 απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής «Τροποποίηση της υπ' αρ. 2123/02/06/28-3-2006 απόφασης του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων για την άσκηση του επαγγέλματος του Παροχέα Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής - Διαδικασίες ελέγχου - Απαγορεύσεις άσκησης της δραστηριότητας».
40. Την υπ' αριθ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β/5.5.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Άμυνας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Όροι και διαδικασία πόντισης πλοίων, ναυαγίων, πλωτών ναυπηγημάτων ή άλλων τεχνητών καταφυγίων ιχθύων για την ανάπτυξη του κλάδου των καταδύσεων αναψυχής».
41. Το υπ' αριθ. 122317 ΕΞ 2023/22.08.2023 έγγραφο της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων με θέμα: «ΓΝ 110/2023 – «Δημιουργία Νέων και Αναβάθμιση Υφιστάμενων Καταδυτικών Πάρκων».
42. Την υπ' αριθ. 11508 ΦΕΚ 3561/Β/19.06.2024 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Ειδικότεροι όροι και διαδικασίες ανοίγματος και κίνησης των ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63) για τη Δράση 16931: “Τουριστική Ανάπτυξη” του Υπουργείου Τουρισμού που περιλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας “Ελλάδα 2.0”.
43. Το από 14.08.2024 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΚΕΜΚΕ με θέμα: «ΓΝ 93/2024 - Σχέδιο Πρόσκλησης «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» του SUB 7 «Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός».
44. Το από 23.10.2025 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΚΕΜΚΕ με θέμα: «1η Τροποποίηση της Προκήρυξης του Προγράμματος κρατικών ενισχύσεων «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού».
45. Την υπ' αριθ. 197363/ ΕΞ 2025/13.11.2025 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα: «Έγκριση τροποποίησης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης για το πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» (Υποέργο με α/α 3) του Έργου «SUB7: Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5155126).».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την 1^η Τροποποίηση της υπ' αριθ. 18114/15.10.2024 (ΑΔΑ: 62ΣΕ465ΧΘΟ-ΤΑΔ) Προκήρυξης του Προγράμματος κρατικής ενίσχυσης «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού», της Δράσης «Τουριστική Ανάπτυξη» με κωδικό 16931 του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), ως εξής:

1. Συμπληρώνεται και επικαιροποιείται το θεσμικό πλαίσιο του προοιμίου με την προσθήκη των διατάξεων α/α 19, 24, 44 και 45 και την τροποποίηση των διατάξεων α/α 2 και 33,
2. Στην παράγραφο 9. «Χρονοδιάγραμμα», το πρώτο εδάφιο τροποποιείται ως εξής: *«Η Δράση θα εκκινήσει με τη δημοσίευση της Πρόσκλησης, ενώ η ολοκλήρωσή της δεν δύναται να υπερβεί την 30η Απριλίου 2026.»*,
3. Η υποπαράγραφος 9.1 «Διάρκεια υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων» τροποποιείται ως εξής: *«Η παρούσα πρόσκληση θα εκκινήσει με τη δημοσίευση της, ενώ η ολοκλήρωσή της δεν δύναται να υπερβεί την 30η Απριλίου του 2026, με δυνατότητα παράτασης ενός (1) μήνα που θα χορηγείται, είτε για λόγους ανωτέρας βίας, είτε κατόπιν ειδικής αιτιολόγησης. Σε κάθε περίπτωση η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης δεν ξεπερνά την 30η/04/2026.»*,
4. Στην ενότητα 3, στην υποπαράγραφο 3.1 «Ανώτατα όρια ενίσχυσης», στη στήλη Ένταση Ενίσχυσης του πίνακα, το ποσοστό της κατηγορίας δικαιούχων Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής (όπως περιγράφεται στο άρθρο 6 του Ν. 3409/2005) διαμορφώνεται σε 60%,
5. Στην ενότητα 6. «Τόπος υλοποίησης», στην περίπτωση Α., το στοιχείο ΙΙΙ. τροποποιείται ως εξής: *«Για τους Παρόχους Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής η επένδυση υλοποιείται σε ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο. Ο τόπος υλοποίησης κατέχεται νόμιμα το αργότερο την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης της παραγράφου 11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης»*,
6. Στην ενότητα 6. «Τόπος υλοποίησης», η περίπτωση Β. τροποποιείται ως εξής: *«Ο τόπος υλοποίησης υποδεικνύεται σύμφωνα με τα ζητούμενα δικαιολογητικά το αργότερο την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης της παραγράφου 11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης»*,
7. Στην ενότητα 7. «Προσβασιμότητα», η δεύτερη παράγραφος τροποποιείται ως εξής: *«Η αντιμετώπιση των διακρίσεων σε βάρος ευπαθών ομάδων διασφαλίζεται εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει διακριτές επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»*,
8. Στην ενότητα 10, στην υποπαράγραφο 10.5 «Έκδοση Απόφασης έγκρισης ή Απόφασης απόρριψης», το σημείο 1 αντικαθίσταται και τροποποιείται ως εξής: *«1. Ο ΦΥ συντάσσει την εισήγηση προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού, σύμφωνα με το πόρισμα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, ο οποίος με απόφασή/εις του τις εντάσσει ή τις απορρίπτει (έκδοση Απόφασης Έγκρισης Ενίσχυσης ή Απόφασης Απόρριψης). Οι*

αποφάσεις εκδίδονται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, με βάση τη χρονική σειρά υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από την ΗΠΔΕ υποβολής των αιτήσεων και σύμφωνα με τους περιορισμούς που ορίζονται στην παράγραφο 2.5.»

9. Στην ενότητα 11, η υποπαράγραφος 11.1 «Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης» τροποποιείται ως εξής: «1. Μετά την έκδοση της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης και την αποδοχή της, ο δικαιούχος αποκτά το νόμιμο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης. Προς τούτο, υποβάλλει μέσω της ΗΠΔΕ αίτημα καταβολής της ενίσχυσης. Στο αίτημα καταχωρούνται τα στοιχεία που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων στοιχείων και δικαιολογητικών πληρωμής σύμφωνα με τους όρους της παρούσας. Το αίτημα καταβολής της ενίσχυσης λαμβάνει μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το πληροφοριακό σύστημα.
2. Το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης υποβάλλεται έως τις 31/01/2026. Αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας εξετάζεται ειδικά και ανά περίπτωση. Με το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης, εφόσον περιγράφονται στην ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας όπως περιγράφονται στο Παράρτημα Ι. Σε περίπτωση καταβολής ενίσχυσης σε δόσεις απαιτείται αναγωγή αυτών σε παρούσες αξίες, σύμφωνα με το αρ. 3 παρ. 6 του Κανονισμού 2831/2023 (De minimis), όπως ισχύει.
3. Η μη εμπρόθεσμη οριστικοποίηση του πρώτου αιτήματος υποβολής της ενίσχυσης συνεπάγεται την απένταξη του δυνητικού δικαιούχου.
4. Κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων για την καταβολή της ενίσχυσης με ελάχιστο ποσοστό υλοποίησης, το 30% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.
5. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος δύναται να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία ρευστότητας των παραγράφων 11.2, 11.3 και 11.4, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων.»
10. Στην ενότητα 11 «Διαδικασία Υλοποίησης-Παρακολούθησης» προστίθεται η υποπαράγραφος 11.10 «Διαδικασία υλοποίησης - χρηματοδότησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και μονομετοχικών εταιρειών του Δημοσίου» ως εξής:
1. Για την εκταμίευση των ποσών της χρηματοδότησης των ενταγμένων έργων οι δικαιούχοι ΝΠΔΔ ή και μονομετοχικές εταιρείες του Δημοσίου, υποβάλλουν αιτήματα προκαταβολής ή/και καταβολής ενίσχυσης στην πλατφόρμα ΗΠΔΕ, όπως αυτά ορίζονται στις συμβάσεις με τους αναδόχους τους και τα οποία συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι_2.
  2. Σε περίπτωση προκαταβολής υποβάλλεται το σχετικό Αίτημα Προκαταβολής συνοδευόμενο από τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία, την εγγυητική επιστολή ή τον αριθμό Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού, καθώς και λοιπά έγγραφα που προβλέπονται στην παρούσα πρόσκληση. Το ποσό της προκαταβολής με escrow account αποδεσμεύεται με την προσκόμιση της σχετικής σύμβασης του δικαιούχου με τον ανάδοχο του έργου.
  3. Μετά την αξιολόγηση των αιτημάτων συντάσσεται από τον ΦΥ, αίτημα χρηματοδότησης για την πληρωμή των Δικαιούχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4. *Ο ΦΥ δύναται να ζητά πληροφοριακά στοιχεία σε οποιοδήποτε στάδιο εξέλιξης των ενεργειών που αφορούν τα ενταγμένα έργα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή υλοποίηση του Προγράμματος.*
5. *Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου αποτελεί ευθύνη του ΦΥ και υλοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα κεφάλαια 11.5 -11.9.,*
11. Στην παράγραφο 12. «Τροποποίηση επενδύσεων» προστέθηκε το εδάφιο 8 ως εξής: «*Αν υποβληθεί αίτημα τροποποίησης φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου και παράλληλα πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης εξετάζεται πρώτα το αίτημα τροποποίησης και εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Τουρισμού ως προς την αποδοχή ή μη του τελικά διαμορφωμένου αιτήματος κατά το χρόνο έκδοσης της υπουργικής απόφασης . Μετά την έκδοση της εγκριτικής απόφασης τροποποίησης του φυσικού αντικειμένου εξετάζεται η συμβατότητα των δαπανών που αναζητούνται με το πρώτο αίτημα ενίσχυσης με την απόφαση τροποποίησης του φυσικού αντικειμένου. Διευκρινίζεται ότι μετά την έκδοση απόφασης τροποποίησης αντικειμένου ο δικαιούχος δύναται να τροποποιεί και επικαιροποιεί το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης ώστε να συνάδει με την απόφαση που θα έχει εκδοθεί».*
12. Στο α/α 2 «Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών» του Παραρτήματος Ι «Λίστα δικαιολογητικών (για όλους)» στην κατηγορία δικαιούχων 1) Φορείς Διαχείρισης Καταδυτικών Πάρκων, το στοιχείο iii. τροποποιείται ως εξής: *«Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 8, της υποπαραγράφου 15.1, της παραγράφου 15 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ..»*,
13. Στο α/α 2 «Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών» του Παραρτήματος Ι «Λίστα δικαιολογητικών (για όλους)» στην κατηγορία δικαιούχων 2) Νομικά πρόσωπα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 με την ιδιότητα «Αιτών την πόντιση» όπως μνημονεύεται στην ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023 για την δημιουργία Ελεύθερων Τεχνητών Υποβρύχιων Αξιοθέατων όπως περιγράφονται στο άρθρο 8 του Ν. 4688/2020, το στοιχείο iii. τροποποιείται ως εξής: *«Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 8, της υποπαραγράφου 15.1, της παραγράφου 15 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ..»*,
14. Στο α/α 2 «Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών (για όλους)» του Παραρτήματος Ι «Λίστα δικαιολογητικών (για όλους)» στην κατηγορία δικαιούχων 3) Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής , το στοιχείο iii. τροποποιείται ως εξής: *«Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 8, της υποπαραγράφου 15.1, της παραγράφου 15 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ..»*,
15. Στην υποπαραγράφο 15.1 «Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων δεσμεύσεων», η τέταρτη παράγραφος τροποποιείται ως εξής: *«Οι προϋποθέσεις χορήγησης της δημόσιας ενίσχυσης καθώς και οι υποχρεώσεις των*

δικαιούχων, τόσο κατά την υλοποίηση της επένδυσης, όσο και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αυτών, οι οποίες ορίζονται σε τουλάχιστον πέντε έτη για μεγάλες επιχειρήσεις ή τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, είναι:»,

16. Στην υποπαράγραφο 15.1 «Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων δεσμεύσεων» και αναφορικά με τις προϋποθέσεις χορήγησης της δημόσιας ενίσχυσης και των υποχρεώσεων των δικαιούχων τόσο κατά την υλοποίηση της επένδυσης όσο και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αυτών, το σημείο 2 τροποποιείται ως εξής: «Το αργότερο έως τις 31/01/2026, οι δικαιούχοι προβαίνουν σε έναρξη εργασιών και υποβάλουν στον ΦΥ αίτηση καταβολής της ενίσχυσης εκτός των περιπτώσεων ανωτέρας βίας οι οποίες εξετάζονται κατά περίπτωση. Σε αντίθετη περίπτωση οφείλουν να παραιτηθούν από την υλοποίηση της επένδυσης, διαφορετικά η εγκριτική απόφαση ανακαλείται.»
17. Στην ενότητα 19. «Πληροφόρηση», στην τρίτη παράγραφο, τα στοιχεία επικοινωνίας τροποποιούνται ως εξής: «Για περαιτέρω πληροφορίες οι δυνητικοί ωφελούμενοι της Δράσης μπορούν να απευθύνονται στο email: rrf-helpdesk@mintour.gr»,
18. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι_2: Δικαιολογητικά αιτήματος πληρωμής, Ι_2.3 Δικαιολογητικά οικονομικού αντικειμένου, προστίθεται υποπαράγραφος, ως εξής: «Ειδικότερα τα δικαιολογητικά οικονομικού αντικειμένου για τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή και μονομετοχικές εταιρείες του Δημοσίου, είναι:
- Σύμβαση έργου / προμήθειας / υπηρεσιών καθώς και τη σχετική διακήρυξη,
  - Πιστοποιημένος λογαριασμός, υπογεγραμμένο από τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου, τον ανάδοχο και τον προϊστάμενο της αρμόδιας Διεύθυνσης ή Πρωτόκολλα / βεβαιώσεις παραλαβής συνοδευόμενα από σχετικά παραστατικά (επί πιστώσει ή εξοφλημένα, σύμφωνα με την σχετική σύμβαση με τον ανάδοχο),
  - Βεβαίωση από τον προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δικαιούχου για τη συμμόρφωση των έργων με τις προδιαγραφές της Πρόσκλησης «Βελτίωση και τροποποίηση της προσβασιμότητας στις ελληνικές παραλίες» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.»
19. Στο Παράρτημα VII «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου (για όλους)» γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των Α) φυσικών ή νομικών προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου και Β) νομικών προσώπων Δημοσίου Δικαίου, και προστίθεται παράγραφος ως εξής: «Β) για νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου/ μονομετοχική Εταιρεία του Δημοσίου. Τα προβλεπόμενα σύμφωνα με τις διαδικασίες
- του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»,
  - του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»,
  - του ν. 4914/2022 (Α' 61), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και άλλες διατάξεις».

Κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αριθ. 18114/15.10.2024 (ΑΔΑ:62ΣΕ465ΧΘΟ-ΤΑΔ) Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού».

Η απόφαση αυτή ισχύει από την ανάρτηση της στο www.diavgeia.gov.gr.

Ακριβές Αντίγραφο

Ευαγγελία Αναγνώστου

Αναπλ. Προϊσταμένη Τμήματος Γραμματείας
& Ενημέρωσης του Πολίτη

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ: Η πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός εφαρμογής για το πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» ΥΠΟΕΡΓΟ 7 «ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ», Δράση 16931: «Τουριστική Ανάπτυξη».

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργείο Οικονομικών, Γρ. Υπουργού Οικονομικών
2. Υπουργείο Οικονομικών, Γρ. Αν. Υπουργού Οικονομικών
3. Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης
4. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
5. Υπουργείο Οικονομικών, Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης
6. Υπουργείο Οικονομικών, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
7. Υπουργείο Οικονομικών, Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων
8. Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Τουρισμού,
2. Γραφείο Υφυπουργού Τουρισμού
3. Γραφείο Γεν. Γραμμ. Τουρ. Πολιτικής και Ανάπτυξης
4. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως Υπουργείου Τουρισμού
5. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Τουριστικής Πολιτικής
6. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών
7. Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού και Υποδομών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
4.6 ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ
ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

για το πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης

«ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ»

ΥΠΟΕΡΓΟ 7
«ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»

ΔΡΑΣΗ 16931
«ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2025

Περιεχόμενα

1. Προκηρυσσόμενο Υποέργο	13
2. Περιεχόμενο Πρόσκλησης	13
2.1 Γενικές προϋποθέσεις ένταξης στο Υποέργο	13
2.2 Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ)	16
2.3 Συνοπτική περιγραφή του έργου	16
2.4 Γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής	17
2.5 Πιστώσεις – Χρηματοδότηση	17
2.6 Επιλέξιμες δαπάνες	18
2.7 Συμμόρφωση με την «Αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)	23
3. Ποσά και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης	24
3.1 Ανώτατα όρια ενίσχυσης	24
3.2 Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου-Παρεχόμενες ενισχύσεις	28
4. Δικαιούχοι	29
5. Κριτήρια επιλεξιμότητας – αποκλεισμού δικαιούχου	29
5.1 Κριτήρια επιλεξιμότητας	29
5.2 Κριτήρια αποκλεισμού	29
6. Τόπος υλοποίησης	30
7. Προσβασιμότητα	31
8. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης	31
9. Χρονοδιάγραμμα	31
9.1 Διάρκεια υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων	31
9.2 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Υποέργου	31
9.3 Περίοδος και διαδικασία υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης	32
9.4 Δημοσιότητα πρόσκλησης	33
10. Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων ενίσχυσης – Ένταξη στο Υποέργο	33
10.1 Διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο έργο	34
10.2 Έλεγχος δικαιολογητικών- Αξιολόγηση	34
10.3 Έλεγχος Πληρότητας	35
10.4 Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης	35
10.5 Έκδοση Απόφασης έγκρισης ή Απόφασης απόρριψης	36
10.6 Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων	38
11. Διαδικασία Υλοποίησης- Παρακολούθησης	39
11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης	39
11.2 Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής	39

11.3 Διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης	40
11.4 Ανοικτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός – Escrow Account.....	40
11.5 Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης	41
11.6 Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης	41
11.7 Αντιρρήσεις κατά της Έκθεσης Επαλήθευσης / Πιστοποίησης	42
11.8 Ολοκλήρωση επένδυσης	42
11.9 Καταβολή ενίσχυσης.....	43
11.10 Διαδικασία υλοποίησης - χρηματοδότησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και μονομετοχικών εταιρειών του Δημοσίου	43
12. Τροποποίηση επενδύσεων	44
13. Ανάκληση ένταξης επενδύσεων	46
14. Εξακρίβωση αντιγράφων – Πληροφοριακό Σύστημα.....	47
15. Υποχρεώσεις δικαιούχων	47
15.1 Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων δεσμεύσεων...47	
15.2 Υποχρεώσεις τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων	49
15.3 Υποχρεώσεις αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και ενωσιακά όργανα	50
15.4 Υποχρεώσεις εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας	50
16. Εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση ενίσχυσης	51
17. Προσωπικά δεδομένα	51
18. Τελικές διατάξεις.....	52
19. Πληροφόρηση	52
Παράρτημα I: Λίστα δικαιολογητικών (για όλους)	52
Παράρτημα II: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων (μόνο για επιχειρήσεις).....	67
Παράρτημα III: Λίστα ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης.....	71
Παράρτημα IV: Λίστα ελέγχου για την τήρηση των προϋποθέσεων του Κανονισμού 2831/2023 (De Minimis) (συμπληρώνεται από την Αναθέτουσα Αρχή)	76
Παράρτημα V: Αίτημα χρηματοδότησης (για όλους).....	79
Παράρτημα VI: Υπεύθυνη Δήλωση ΜΜΕ (μόνο για επιχειρήσεις).....	84
Παράρτημα VII: Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου (για όλους)	94
Παράρτημα VIII: Πίνακας Κυρώσεων (για όλους)	99
Παράρτημα IX: Έντυπο Ανάλυσης Κόστους (για όλους)	101
Παράρτημα X: Συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH) (για όλους)	102
Παράρτημα XI: Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων	107
Παράρτημα XII: Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων	109

1. Προκηρυσσόμενο Υπόεργο

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Δράση 16931: Τουριστική Ανάπτυξη

SUB7: «Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός»

Υπόεργο 3 «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού»

ID: 16931

Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5155126

2. Περιεχόμενο Πρόσκλησης

2.1 Γενικές προϋποθέσεις ένταξης στο Υπόεργο

Εκτός των ειδικών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών που αναλύονται στα άρθρα της παρούσας, για την ένταξη και παραμονή στο Υπόεργο λαμβάνονται υπόψη οι πιο κάτω γενικοί κανόνες λειτουργίας του καθεστώτος:

- Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι σύνομες με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής και λοιπής σχετικής νομοθεσίας.
- Οι ενισχύσεις που αφορούν την παρούσα πρόσκληση θα χορηγούνται είτε ως μη ενίσχυση σε περίπτωση που χρηματοδοτούνται υποδομές που διατίθενται δωρεάν στο κοινό και δεν αξιοποιούνται οικονομικά είτε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πλαίσιο του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831/13.12.2023 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της ΣΛΕΕ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (στο εξής: “de minimis”), σε περίπτωση που αξιοποιούνται οικονομικά ή στις περιπτώσεις παροχής υπηρεσιών. Στη δεύτερη περίπτωση τα μέτρα ενίσχυσης που πληρούν το σύνολο των κριτηρίων που καθορίζονται στον εν λόγω Κανονισμό θεωρείται ότι δεν ανταποκρίνονται στο σύνολο των κριτηρίων του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ, συνεπώς δεν υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παρ. 3 ΣΛΕΕ. Συναφώς, πρέπει να εξεταστεί η τήρηση των σχετικών προϋποθέσεων.
- Ο υποψήφιος δικαιούχος θα υποβάλει προς αξιολόγηση Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με την σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με το πρότυπο του Παραρτήματος II της παρούσας. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση δραστηριοποίησης σε τομείς όπου ισχύουν διαφορετικά ανώτατα όρια οι δικαιούχοι θα διασφαλίζουν με χωριστούς λογαριασμούς την αποφυγή διεπιδόησης.
- Στην περίπτωση εμπορικής εκμετάλλευσης, δεδομένου ότι στα έργα υποδομής συχνά

συμμετέχουν διάφορες κατηγορίες φορέων και κάθε κρατική ενίσχυση μπορεί δυνητικά να ενισχύει την κατασκευή (συμπεριλαμβανομένων των επεκτάσεων ή βελτιώσεων), τη λειτουργία ή τη χρήση της υποδομής θα πρέπει να εξετάζεται η ύπαρξη τυχόν στοιχείου ενίσχυσης σε κάθε επίπεδο, ήτοι στο επίπεδο α) του ιδιοκτήτη της υποδομής, β) του φορέα διαχείρισης της και γ) τυχόν χρήστη. Όσον αφορά το επίπεδο του ιδιοκτήτη της υποδομής, ο ενδιαφερόμενος φορέας πρέπει να συμπληρώνει την υπεύθυνη δήλωση για τις ενισχύσεις de minimis (Παράρτημα II) καθώς επίσης και τη λίστα ελέγχου για την τήρηση των προϋποθέσεων του Κανονισμού (de minimis) (Παράρτημα IV). Όσον αφορά το επίπεδο φορέα διαχείρισης της υποδομής, επισημαίνεται ότι φορείς που κάνουν χρήση της ενισχυόμενης υποδομής για την παροχή υπηρεσιών σε τελικούς χρήστες λαμβάνουν πλεονέκτημα εάν η χρήση της υποδομής τους παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο δεν θα είχαν αποκτήσει κάτω από τους συνήθεις όρους της αγοράς. Αυτό κανονικά συμβαίνει όταν το τίμημα που πληρώνουν για το δικαίωμα εκμετάλλευσης της υποδομής είναι χαμηλότερο από το τίμημα που θα είχαν πληρώσει για μια συγκρίσιμη υποδομή κάτω από τους συνήθεις όρους της αγοράς. Κατευθύνσεις για τον τρόπο με τον οποίο διαπιστώνεται αν οι όροι της συναλλαγής είναι σύμφωνοι με τους όρους της αγοράς παρέχονται στην Ανακοίνωση για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης. Σύμφωνα με την εν λόγω Ανακοίνωση, η Επιτροπή θεωρεί ότι η παροχή ενός οικονομικού πλεονεκτήματος στον φορέα εκμετάλλευσης μπορεί ιδίως να αποκλειστεί αν η παραχώρηση για τη λειτουργία της υποδομής (ή τμημάτων αυτής) ανατίθεται σε θετική τιμή μέσω διαδικασίας υποβολής προσφορών που πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις που ορίζονται στα σημεία 90 έως 96 της Ανακοίνωσης για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης. Εν προκειμένω, εάν η παρέμβαση, δυνάμει του παρόντος καθεστώτος, δηλαδή η χορήγηση της ενίσχυσης, λάβει χώρα μετά την παραχώρηση της εκμετάλλευσης σε τρίτο φορέα, τον φορέα διαχείρισης, δίχως αναπροσαρμογή του μισθώματος τίθεται ζήτημα ύπαρξης στοιχείου κρατικής ενίσχυσης στο επίπεδο του φορέα διαχείρισης του έργου, που ομοίως θα χορηγηθεί εφόσον διαπιστωθεί η τήρηση όλων των προϋποθέσεων του Κανονισμού de minimis. Εν τωιαύτη περιπτώσει μπορεί παράλληλα να διατηρείται και τυχόν όφελος υπέρ του ιδιοκτήτη της υποδομής, το οποίο θα ισούται με τυχόν υπολειμματική αξία των χρηματοδοτούμενων δαπανών, μετά τη λήξη της παραχώρησης με το φορέα διαχείρισης, εκτός εάν εν τω μεταξύ οι σχετικές δαπάνες έχουν αποσβεσθεί και επομένως το όφελος θα έχει καρπωθεί μόνο ο φορέας διαχείρισης. Επομένως, εφόσον η χρηματοδότηση αφορά υποδομές που αξιοποιούνται ή πρόκειται να αξιοποιηθούν εμπορικά, ενδέχεται να υπάρχει στοιχείο ενίσχυσης τόσο στο επίπεδο του ιδιοκτήτη, όσο και στο επίπεδο του φορέα εκμετάλλευσης αυτής. Συνεπώς, όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι, ανεξαρτήτως του καθεστώτος θα πρέπει εν πρώτοις να συμπληρώνουν τη λίστα κρατικής ενίσχυσης και σε περίπτωση εμπορικής εκμετάλλευσης η εν λόγω λίστα πρέπει να συμπληρώνεται και από τους ιδιοκτήτες όσο και από τυχόν φορείς διαχείρισης, προκειμένου να ερευνάται η ύπαρξη στοιχείου ενίσχυσης και στα δύο επίπεδα, υπό των φως των προαναφερθέντων, και σε καταφατική περίπτωση και η υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων (Παράρτημα II). Τέλος, ως προς το ζήτημα των χρηστών εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα/τελικούς χρήστες (π.χ. τουρίστες) τα οποία δεν ασκούν

οικονομική δραστηριότητας δεν τίθεται ζήτημα ύπαρξης στοιχείου ενίσχυσης ως προς αυτά. Εάν ωστόσο πρόκειται για επιχειρήσεις που ασκούν οικονομική δραστηριότητα (π.χ. παρόχους καταδυτικών υπηρεσιών αναψυχής), τότε για να μην υφίσταται στοιχείο ενίσχυσης θα πρέπει η υπηρεσία να παρέχεται σε τιμές αγοράς.

- Έργα που αφορούν σε δημιουργία υποδομών προς χρήση σε σημεία παρέμβασης με ελεύθερη πρόσβαση για το κοινό, θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παρ. 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

Επιπρόσθετα, οι επενδύσεις του παρόντος συμμορφώνονται με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και συμμορφώνονται με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01) του Παραρτήματος Χ.

Τέλος, όσον αφορά την εξασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και πρόληψη της απάτης, η χρήση των κονδυλίων οφείλει να συμμορφώνεται με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο: Για το λόγο αυτό, ο Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ) λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η πρόληψη, ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση υποθέσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων που περιλαμβάνεται στην περιγραφή του σχετικού μηχανισμού στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0». Περαιτέρω, η εφαρμογή του «Ελλάδα 2.0» θα υπόκειται σε αποτελεσματικούς και αποδοτικούς ελέγχους (Κανονισμός ΕΕ αριθ. 241/2021, άρθρο 22).

1. Η αίτηση ενίσχυσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα πληροφοριακά στοιχεία:
  - i. την επωνυμία και το μέγεθος της επιχείρησης
  - ii. περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης τους
  - iii. την περιοχή υλοποίησης του έργου
  - iv. κατάλογο των επιλέξιμων δαπανών
  - v. το είδος της ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή ή άλλο) και
  - vi. το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το σχέδιο ή τη δραστηριότητα
2. Τα ανώτατα όρια ενίσχυσης, συνυπολογιζόμενων τυχόν άλλων ενισχύσεων που έχει λάβει ο δικαιούχος σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης ως ορίζεται στον Ε.Κ. 2831/2023 ως ισχύει, δεν ξεπερνούν τα ανώτατα όρια της παραγράφου 3.1 σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών ανά ενιαία επιχείρηση¹.
3. Δεν έχει υποβληθεί και δεν θα υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με αυτές που

¹ Για τον ορισμό της «ενιαίας επιχείρησης» βλ. παράγραφο 3.1.

ενισχύονται με την παρούσα Πρόσκληση, για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

2.2 Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ)

1. Φορέας υλοποίησης της Δράσης ορίζεται η Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού και Υποδομών του Υπουργείου Τουρισμού, η οποία αναλαμβάνει τη συνολική διαχείριση του Υποέργου σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (ν. 4270/2014), διασφαλίζοντας τον αναγκαίο διαχωρισμό αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 3Γ του ΣΔΕ, δηλαδή την προετοιμασία και έκδοση της πρόσκλησης, την ευθύνη για την αξιολόγηση και ένταξη των επενδυτικών σχεδίων, την παρακολούθηση της προόδου τους και την πιστοποίηση και καταβολή της ενίσχυσης στους δικαιούχους μέχρι την ολοκλήρωσή τους, τον έλεγχο τους και την παρακολούθηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.
2. Το Υπουργείο Τουρισμού έχει την ευθύνη και ασκεί τις αποφασιστικές αρμοδιότητες για την υλοποίηση της Δράσης και ενεργεί ως σύμβουλος αξιολόγησης και παρακολούθησης της Δράσης από την προκήρυξη έως και την αξιολόγηση, ένταξη και ολοκλήρωση των επενδυτικών σχεδίων.

2.3 Συνοπτική περιγραφή του έργου

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - ΤΑΑ) θεσπίστηκε με σκοπό την τόνωση της οικονομίας και την ανάκαμψη από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Ο σκοπός αυτός επιδιώκεται μέσω της υλοποίησης συγκεκριμένων έργων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο τεσσάρων πυλώνων που έχουν ως στόχο την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, την ενίσχυση της απασχόλησης, την κοινωνική συνοχή καθώς και την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων και του μετασχηματισμού.

Η πρόσκληση «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» αποτελεί το Υποέργο 3 του Έργου «SUB7 Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός» της Δράσης «Τουριστική Ανάπτυξη» με κωδικό 16931 του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), η οποία εντάσσεται στον Πυλώνα 4 «Ιδιωτικές Επενδύσεις και Μετασχηματισμός της Οικονομίας» και ειδικότερα στον Άξονα 4.6 «Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας».

Το Έργο «SUB7: Καταδυτικός και υποβρύχιος τουρισμός²» βρίσκεται σε ευθυγράμμιση με τις αρχές της Γαλάζιας Ανάπτυξης και αφορά στην προστασία και προώθηση του υποβρύχιου περιβάλλοντος και αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων (φυσικών και πολιτιστικών) που έχει η χώρα με βάση τις αρχές της αειφορίας, καθώς και τη βελτίωση

² Αναφορικά με την ανάπτυξη της εν θέματι ειδικής μορφής τουρισμού στην Ελλάδα, ο όρος «καταδυτικό πάρκο» έχει αναγνωριστεί στη νομοθεσία από το 2005. Με το ν. 4688/2020 (Α' 101) εισήχθησαν ρυθμίσεις για την απλούστευση της οριοθέτησης και τη δημιουργία καταδυτικών πάρκων μέσω της ενσωμάτωσής τους σε ένα σύνολο καταδυτικών δραστηριοτήτων, εμπλουτίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το τουριστικό προϊόν.

του συνολικού τουριστικού προϊόντος της Χώρας με την ενίσχυση της διαφοροποίησής του και την ανάπτυξη προϊόντων ειδικού ενδιαφέροντος. Η προώθηση του υποβρύχιου περιβάλλοντος μέσω της δημιουργίας και αναβάθμισης καταδυτικών/υποθαλάσσιων πάρκων αποσκοπεί στην ανάδειξη του υποβρύχιου περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης, στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων (φυσικών και πολιτιστικών) που διαθέτει η χώρα, καθώς και στην προσθήκη μίας νέας δραστηριότητας στο ελληνικό τουριστικό χαρτοφυλάκιο προϊόντων που ενδείκνυται για όλο το χρόνο.

Συγκεκριμένα, η χρηματοδοτική ενίσχυση που παρέχεται στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, αφορά τις «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» και παρέχεται χρηματοδότηση στους δικαιούχους της παραγράφου 4 για:

- Αναβάθμιση και κατασκευή καταδυτικών πάρκων όπως αυτά περιγράφονται στο άρθρο 13 του ν. 3409/2005.
- Δημιουργία ελεύθερων τεχνητών υποβρύχιων αξιοθέατων όπως αυτά περιγράφονται στο άρθρο 8 του ν. 4688/2020.
- Δημιουργία υποδομών, αγορά εξοπλισμού για υπηρεσίες κατάδυσης.
- Δαπάνες για μελέτες.
- Δαπάνες για μεταφορικά μέσα (σκάφη) για την μεταφορά προς τον χώρο της κατάδυσης.
- Δαπάνες εξοπλισμού κατάδυσης.
- Δαπάνες για υπηρεσίες συμβούλων επιδοτούμενων έργων για υποβολή αιτήματος και παρακολούθηση επενδυτικών σχεδίων.

Διευκρινίζεται ότι, η Δράση θα συμμορφώνεται πλήρως με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01) και δηλώνεται ότι, βάσει των όρων αναφοράς, θα επιλέγονται μόνο οι δραστηριότητες που συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Οι δράσεις που σχετίζονται με τον καταδυτικό και υποβρύχιο τουρισμό θα πληρούν τα κριτήρια της παρέμβασης 50 «Nature and biodiversity protection, natural heritage and resources, green and blue infrastructure».

2.4 Γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής του Υποέργου είναι όλη η ελληνική επικράτεια.

2.5 Πιστώσεις – Χρηματοδότηση

Η συνολική δημόσια δαπάνη της παρούσας Πρόσκλησης για τη χρηματοδότηση

επενδυτικών σχεδίων είναι **έξι εκατομμύρια διακόσιες χιλιάδες ευρώ (6.200.000,00€)** και αναλύεται ως εξής: σε **πέντε εκατομμύρια ευρώ (5.000.000,00€)** τα οποία θα καταβληθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility – RRF) με τη μορφή επιχορήγησης και σε ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες ευρώ (1.200.000,00€) τα οποία θα καταβληθούν από το Εθνικό ΠΔΕ για το ΦΠΑ.

2.6 Επιλέξιμες δαπάνες

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της Πρόσκλησης. Συγκεκριμένα, η πρόσκληση «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» αφορά στη χρηματοδότηση των παρακάτω επιλέξιμων δαπανών (ανά κατηγορία δικαιούχου):

1) Φορείς Διαχείρισης Καταδυτικών Πάρκων:

Ενδεικτικές Δαπάνες		
Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης	Ενδεικτικές δαπάνες & πληροφορίες ανά κατηγορία	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για μελέτες 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για μελέτες που προκύπτουν μετά την διαδικασία χαρακτηρισμού-οριοθέτησης καταδυτικού πάρκου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν. 3409/2005, οι οποίες αφορούν την δημιουργία, την ανάπτυξη, την διαχείριση και την λειτουργία του καταδυτικού πάρκου. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 10% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για κατασκευή, επέκταση, εκσυγχρονισμός υποβρύχιων εγκαταστάσεων και προμήθειας εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κατασκευή, επέκταση, εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και ειδικών βοηθητικών εγκαταστάσεων ▪ Δαπάνες για αναβάθμιση ή διαμόρφωση υποβρύχιων τεχνητών ύφαλων συμπεριλαμβανομένων και του κόστους μεταφοράς προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες του καταδυτικού πάρκου ▪ Δαπάνες για την αγορά/δημιουργία τεχνητών υποβρυχίων αξιοθέατων. ▪ Αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού. Η επιλογή του εξοπλισμού θα 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 100% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού

	<p>γίνεται με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. τεχνολογίες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, μη μόλυνσης υδάτων κ.ά.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού (όπως φωτεινοί φάροι, σημαδούρες φωτοσημαντήρες οριοθέτησης) ▪ Δαπάνες για την τεχνική υποστήριξη εργασιών πόντισης υφάλων και υποβρυχίων αξιοθέατων. ▪ Προμήθεια και εγκατάσταση πλωτήρων πρόσδεσης σκαφών για την εξυπηρέτηση επισκεπτών και καταδυτικών διαδρομών ▪ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας και ελέγχου, προμήθεια και εγκατάσταση λογισμικού και συστημάτων παρακολούθησης του χώρου κατάδυσης 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επενδύσεις σε προμήθεια ηλεκτρικών σκαφών για τη μετακίνηση εργαζομένων και πελατών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προμήθεια μεταφορικών σκαφών που κινούνται από και προς τον χώρο της κατάδυσης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 30.000€
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες προβολής - προώθησης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κατασκευή / Αναβάθμιση ιστοσελίδας (θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετούνται οι ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες) ▪ Σχεδιασμός και παραγωγή ηλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 10.000€
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες που συνίστανται στο κόστος των εκπαιδευτικών και συμβουλευτικών 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για παροχή τεχνογνωσίας και εκπαίδευσης ▪ Συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους για υπηρεσίες υποβολής και παρακολούθησης επενδυτικών 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 10% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού ▪ έως 4% του Επιχορηγούμενου

υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους	σχεδίων.	Προϋπολογισμού
---	----------	----------------

- 2) Νομικά πρόσωπα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 με την ιδιότητα «Αιτών την πόντιση» όπως μνημονεύεται στην ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023 για την δημιουργία **Ελεύθερων Τεχνητών Υποβρύχιων Αξιοθέατων** όπως περιγράφονται στο άρθρο 8 του Ν. 4688/2020.

Ενδεικτικές Δαπάνες		
Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης	Ενδεικτικές δαπάνες & πληροφορίες ανά κατηγορία	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για μελέτες 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για μελέτες που προβλέπονται στις διατάξεις της ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για κατασκευή, επέκταση, εκσυγχρονισμός υποβρύχιων εγκαταστάσεων και προμήθειας εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για την αγορά και πόντιση ελεύθερων τεχνητών υποβρύχιων αξιοθέατων όπως αυτή η διαδικασία περιγράφεται στην ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023. ▪ Δαπάνες για κατασκευή, αναβάθμιση ή δημιουργία υποβρύχιων τεχνητών ύφαλων συμπεριλαμβανομένων και του κόστους μεταφοράς ▪ Δαπάνες για αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού (όπως φωτεινοί φάροι, φωτοσημαντήρες οριοθέτησης, σημαδούρες, κλπ.) ▪ Δαπάνες για την τεχνική υποστήριξη εργασιών πόντισης τεχνητών υφάλων και υποβρυχίων αξιοθέατων. ▪ Αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού. Η επιλογή του εξοπλισμού θα γίνεται με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. τεχνολογίες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, μη μόλυνσης υδάτων κ.ά.). ▪ Προμήθεια και εγκατάσταση πλωτήρων πρόσδεσης σκαφών για την εξυπηρέτηση 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 100% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού

	<p>επισκεπτών και καταδυτικών διαδρομών</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας και ελέγχου, προμήθεια και εγκατάσταση λογισμικού και συστημάτων παρακολούθησης του χώρου κατάδυσης 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες προβολής - προώθησης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κατασκευή / Αναβάθμιση ιστοσελίδας (θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετούνται οι ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες) ▪ Σχεδιασμός και παραγωγή ηλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 10.000€
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες που συνίστανται στο κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους για υπηρεσίες υποβολής και παρακολούθησης επενδυτικών σχεδίων. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 4% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού

3) Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής όπως ορίζονται στο άρθρο 6 του Ν. 3409/2005, με **ΚΑΔ 85.51.10.03 Υπηρεσίες εκμάθησης καταδύσεων**

Ενδεικτικές Δαπάνες		
Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης	Ενδεικτικές δαπάνες & πληροφορίες ανά κατηγορία	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προμήθεια εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για αγορά εξοπλισμού κατάδυσης (ενδεικτικά: rebreathers, full face masks, μικτά αέρια/ nitrox, u/w drones, u/w scooters, οπτικοακουστικός εξοπλισμός κ.α.) ▪ Αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού. Η επιλογή του εξοπλισμού θα γίνεται με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. τεχνολογίες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, μη 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 100% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού

	<p>μόλυνσης υδάτων κ.ά.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επενδύσεις σε προμήθεια ηλεκτρικών σκαφών για τη μετακίνηση εργαζομένων και πελατών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προμήθεια ηλεκτρικών μεταφορικών σκαφών χαρακτηριστικών που προβλέπονται σύμφωνα με την νομοθεσία της ΥΑ υπ' Αριθμ. 2131.7/76069/2022 (ΦΕΚ Β' 5617 2.11.2022) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 80.000€
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες προβολής - προώθησης 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κατασκευή / Αναβάθμιση ιστοσελίδας και δημιουργίας εφαρμογής για κινητά (application) (θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετούνται οι ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες) ▪ Σχεδιασμός και παραγωγή ηλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 5.000€
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες που συνίστανται στο κόστος των εκπαιδευτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για παροχή τεχνογνωσίας και εκπαίδευσης ▪ Συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους για υπηρεσίες υποβολής και παρακολούθησης επενδυτικών σχεδίων. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ έως 10% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού ▪ έως 10% του Επιχορηγούμενου Προϋπολογισμού

Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι σύμφωνες με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο περιβαλλοντικής και λοιπής σχετικής νομοθεσίας.

Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός στο σύνολό του θα πρέπει να φέρει τα κατάλληλα πιστοποιητικά ασφαλούς λειτουργίας και συμβατότητας με τα όρια ασφαλείας που επιβάλλονται από οδηγίες, κανονισμούς και το εθνικό πλαίσιο.

Σε κάθε περίπτωση, οι κατηγορίες δαπανών που αναφέρονται παραπάνω είναι ενδεικτικές και όχι περιοριστικές.

Γενικές επισημάνσεις για τις δαπάνες:

- Καθίσταται αναγκαίο να προσκομισθούν όλα τα απαραίτητα, σαφή, συγκεκριμένα

δικαιολογητικά και παραστατικά για την τεκμηρίωση των δαπανών με σαφή, συγκεκριμένο τρόπο και τον τελικό χαρακτηρισμό τους ως επιλέξιμων.

- ii. Η εξακρίβωση των τιμών θα γίνεται βάσει των στοιχείων αξίας του εξοπλισμού και με οποιοδήποτε συμπληρωματικό στοιχείο κρίνεται απαραίτητο να ζητείται από το δικαιούχο, τον προμηθευτή ή και τρίτους.
- iii. Η εξακρίβωση του κόστους των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου θα γίνεται βάσει κάθε είδους αποδεικτικών στοιχείων, όπως μεθόδους κοστολόγησης εργασιών, προσφορές προμηθευτών, τεχνικών μελετών λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων εγκαταστάσεων.
- iv. Κατά την πιστοποίηση των δαπανών θα εξετάζεται η επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και η σκοπιμότητά τους, δηλαδή η αναγκαιότητα και η συνάφεια τους, σε σχέση με τον δικαιούχο και το ΕΣ. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή / και αναγκαίες και συναφείς με την επιλέξιμη δραστηριότητα του δικαιούχου, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
- v. Τα παραστατικά αυτοτιμολόγησης δεν θα γίνονται αποδεκτά και δεν θα συγκαταλέγονται στις επιλέξιμες δαπάνες.
- vi. Όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.
- vii. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) που ανακτάται δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη
- viii. Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

2.7 Συμμόρφωση με την «Αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Ο κανονισμός για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021/241 προβλέπει στο Παράρτημα V (2.4.) ότι κανένα μέτρο που περιλαμβάνεται σε Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δεν θα πρέπει να προκαλεί σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2020 / 852 για την ταξινόμηση, δηλαδή να διασφαλίζει ότι κάθε μέτρο (κάθε επένδυση) στο πλαίσιο του σχεδίου συμμορφώνεται με την αρχή της «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης».

Το μέτρο υποστηρίζει με συντελεστή 100 % στόχο κλιματικής αλλαγής ή περιβαλλοντικό στόχο, και, ως εκ τούτου, θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της παρούσας Πρόσκλησης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτή συμμορφώνεται με την «Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021/C 58/01», αποκλείονται οι εξής δραστηριότητες:

- i. Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης³
- ii. Δραστηριότητες στο πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς⁴
- iii. Δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες⁵ και μονάδες μηχανικής – βιολογικής επεξεργασίας⁶
- iv. Δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον

Βάσει των κριτηρίων επιλογής θα πρέπει επιπλέον να επιλέγονται μόνο οι δραστηριότητες που συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

3. Ποσά και προϋποθέσεις χορήγησης ενίσχυσης

3.1 Ανώτατα όρια ενίσχυσης

Τα όρια του αιτούμενου προϋπολογισμού κάθε αίτησης χρηματοδότησης ανά επενδυτικό σχέδιο περιγράφονται στον Πίνακα 1. Ειδικά για τις περιπτώσεις που χωρεί οικονομική

³ Εξαίρετων των έργων στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου, τα οποία πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C58/01).

⁴ Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίζονται για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής.

⁵ Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και σε υφιστάμενες μονάδες, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, στη δέσμευση των καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή στην ανάκτηση υλικών από την αποτέφρωση τέφρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της δυναμικότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.

⁶ Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε υφιστάμενες μονάδες μηχανικής –βιολογικής επεξεργασίας, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή τη μετασκευή για διαδικασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε βιολογικά απόβλητα λυπασματοποίησης και αναερόβιας χώνευσης βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν αυξάνουν τη δυναμικότητα επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή παρατείνουν τη διάρκεια ζωής των μονάδων για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.

εκμετάλλευση και επομένως εφαρμόζεται ο ΕΚ 2831/2023, τα μέγιστα όρια ενίσχυσης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, συνυπολογιζόμενων και τυχόν άλλων ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει χορηγηθεί στη δικαιούχο σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε περίοδο τριών (3) ετών, δυνάμει των ΕΚ 2831/2023, 1408/2013, 717/2014, ως ισχύουν, δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα ακόλουθα όρια:

Πίνακας 1:Καθορισμός ορίων προϋπολογισμού

Δικαιούχοι	Κατώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός ανά επενδυτικό σχέδιο	Ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός ανά επενδυτικό σχέδιο	Ένταση Ενίσχυσης
Φορείς διαχείρισης Καταδυτικών Πάρκων όπως ορίζονται στο άρθρο 13 του Ν. 3409/2005	100.000,00 Ευρώ	300.000,00 Ευρώ	100%
Νομικά πρόσωπα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 με την ιδιότητα «Αιτών την πόντιση» όπως μνημονεύεται στην ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023 για την δημιουργία Ελεύθερων Τεχνητών Υποβρύχιων Αξιοθέατων όπως περιγράφονται στο άρθρο 8 του Ν. 4688/2020	50.000,00 Ευρώ	300.000,00 Ευρώ	100%
Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής (όπως περιγράφεται στο άρθρο 6 του Ν. 3409/2005)	20.000,00 Ευρώ	200.000,00 Ευρώ	60%

Στις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται ο Κανονισμός 2831/2023 (De minimis), το ανώτατο όριο της ενίσχυσης (σύμφωνα με το άρθρ. 3 παρ. 2 του Κανονισμού De minimis) δυνάμει του οποίου το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε μια ενιαία επιχείρηση, αθροιζόμενο με το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται δυνάμει της παρούσας, δε δύναται να υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000 €) ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών (3) ετών. Το ανώτατο αυτό όριο ισχύει ανεξαρτήτως της μορφής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας ή του επιδιωκόμενου από αυτήν στόχου και ανεξάρτητα από το αν η ενίσχυση που χορηγείται από το οικείο κράτος μέλος χρηματοδοτείται εξολοκλήρου ή εν μέρει με πόρους ενωσιακής προέλευσης. Για τους σκοπούς του ανώτατου ορίου, οι ενισχύσεις εκφράζονται ως επιχορήγηση σε μετρητά. Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση (παρ. 4 και 5 του αρθ. 3).

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 7 του αρθ. 3 του Κανονισμού, όταν σημειωθεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου που προβλέπεται στην παρ. 2 του ίδιου Κανονισμού με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του Κανονισμού.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του Κανονισμού 2023/2831, ο εν λόγω Κανονισμός δεν εφαρμόζεται στις :

- α) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας·
- β) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά·
- γ) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων· (όπως ορίζεται στο άρθρο 2, παρ. 1 του Κανονισμού de minimis),
- δ) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις, ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς),
- ε) ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή κράτη-μέλη (ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα) και
- στ) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων, ως εκ τούτου, δε δύνανται να χορηγηθούν οι προαναφερθείσες ενισχύσεις δυνάμει της παρούσας.

Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή (άρθρο 5 παρ. 3 του Κανονισμού 2831/2023). Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού 2831/2023 μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής (παρ. 1 αρθ. 5 του Κανονισμού 2831/2023). Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού 2831/2023 μπορούν να σωρεύονται με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής μέχρι το σχετικό ανώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του Κανονισμού 2831/2023 (παρ. 2 αρθ. 5 του Κανονισμού 2831/2023).

Όσον αφορά τον όρο «ενιαία επιχείρηση» που τίθεται στο αρ.2 του Κανονισμού 2831/2023 (De minimis), περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους: α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης· β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης· γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή

δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας· δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

Επισημαίνεται ότι η χορηγούσα αρχή χορηγεί ενίσχυση ή σsonος σημασίας δυνάμει της παρούσας πρόσκλησης, μόνο αφού εξακριβωθεί ότι με την ενίσχυση αυτή τηρείται το ανώτατο όριο ενισχύσεων και δεν υπάρχει υπέρβαση του ανώτατου ορίου που καθορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 2 του Κανονισμού de minimis ανά ενιαία επιχείρηση και ότι τηρούνται όλοι οι όροι που καθορίζονται στον εν λόγω Κανονισμό (βλ. αρθ. 6 παρ. 4 του Κανονισμού).

Ο σχετικός έλεγχος σώρευσης διενεργείται μέσω της υποβαλλόμενης, κατά την αίτηση χρηματοδότησης, υπεύθυνης δήλωσης (η οποία υποβάλλεται σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή) εκ μέρους της δικαιούχου επιχείρησης στην οποία αναφέρεται οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ή σsonος σημασίας έλαβε η οικεία επιχείρηση σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης όπως έχει οριστεί ανωτέρω βάσει του παραπάνω Κανονισμού ή άλλων Κανονισμών για ενισχύσεις ή σsonος σημασίας σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2831/2023, καθώς και μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσsonος Σημασίας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σύμφωνα με την υπό στοιχεία 59886/ΕΥΚΕ913/11-06-2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών σχετικά με τη λειτουργία του ΠΣΣΕΗΣ (Β' 2417 - ΑΔΑ: ΩΦ7Π46ΜΤΑΡ-ΔΝΩ).

Ο δικαιούχος ενημερώνεται (σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2831/2023) εγγράφως μέσω της εγκριτικής απόφασης για το ύψος του ποσού της ενίσχυσης, καθώς και ότι πρόκειται για ενίσχυση ή σsonος σημασίας με ρητή παραπομπή στον Κανονισμό αναφέροντας τον τίτλο και τα στοιχεία δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης σημειώνεται ότι σύμφωνα με την υπό στοιχεία 59886/ΕΥΚΕ913/11-06-2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών «Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσsonος Σημασίας (Β' 2417 – ΑΔΑ: ΩΦ7Π46ΜΤΑΡ – ΔΝΩ)», όλες οι ενισχύσεις ή σsonος σημασίας πρέπει να καταχωρούνται στο ΠΣΣΕΗΣ.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σsonος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σsonος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις ή σsonος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες. Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σsonος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σsonος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σsonος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του αρθ. 3 του Κανονισμού η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του εννόμου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.

3.2 Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου-Παρεχόμενες ενισχύσεις

1. Η χρηματοδότηση για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από δημόσια δαπάνη για τις 2 πρώτες κατηγορίες δικαιούχων και από δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή για την 3^η κατηγορία δικαιούχων.
2. Η δημόσια δαπάνη (ενίσχυση ή/και στήριξη) υπολογίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και το υπόλοιπο ποσό ορίζεται ως ιδιωτική συμμετοχή. Το ποσοστό της έντασης ενίσχυσης προκύπτει από τα οριζόμενα στην παρ. 3.1 της παρούσης.
3. Επιλέξιμος είναι ο προϋπολογισμός που προκύπτει μετά τον έλεγχο της αίτησης ενίσχυσης, σύμφωνα με τις διαδικασίες της ενότητας 10, τηρουμένων των προϋποθέσεων κρατικών ενισχύσεων.
4. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης. Η ιδιωτική συμμετοχή δύναται να περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια ή/και εξωτερική χρηματοδότηση.
5. Η δημόσια δαπάνη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδυτικών δαπανών, την εξόφλησή τους και την παραλαβή τους από τα αρμόδια όργανα με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες.
6. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων ή/και προκαταβολής ή/και ανοικτού καταπιστευτικού λογαριασμού (escrow account). Στα χρηματοδοτικά εργαλεία δίνεται η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται και τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, πληρουμένων των εκάστοτε εφαρμοστέων προϋποθέσεων σώρευσης κρατικών ενισχύσεων βάσει του συνόλου των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων. Το ύψος του δανείου από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δεν υπερβαίνει το ύψος της ιδιωτικής συμμετοχής του δικαιούχου.
7. Η προκαταβολή παρέχεται σύμφωνα με τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς της παραγράφου 11.2.
8. Ο ανοικτός καταπιστευτικός λογαριασμός παρέχεται σύμφωνα με τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς της παραγράφου 11.4.
9. Σε κάθε περίπτωση η σώρευση των ενισχύσεων ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού της αίτησης ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ποσοστά ενίσχυσης του προβλέπονται με την επιφύλαξη τυχόν χαμηλότερων ορίων της παραγράφου 3.1 και της παρούσας, για κάθε κατηγορία επιλέξιμων δαπανών.

4. Δικαιούχοι

Δικαιούχοι για συμμετοχή στη δράση «Τουριστική Ανάπτυξη» για το πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού», κατόπιν αίτησής τους και σχετικής αξιολόγησης που θα ακολουθήσει, δύναται να είναι:

1. **Φορείς Διαχείρισης Καταδυτικών Πάρκων**, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 13 του Ν. 3409/2005 (ΦΕΚ Α' 273 /5.2005).
2. Τα νομικά πρόσωπα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 : Δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί. Οι παραπάνω έχουν την ιδιότητα **«Αιτών την πόντιση»** όπως μνημονεύεται στην ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023. για την δημιουργία **Ελεύθερων Τεχνητών Υποβρύχιων Αξιοθέατων** όπως περιγράφονται στο άρθρο 8 του Ν. 4688/2020 (ΦΕΚ Α' 101/24.5.2020)
3. Οι **Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής** (Καταδυτικά Κέντρα, Σχολές Εκμάθησης Υποβρύχιας Κολύμβησης) όπως ορίζονται στο άρθρο 6 του Ν. 3409/2005 και εξειδικεύονται από την Υ.Α. 2131.7/76069/2022 (ΦΕΚ Β' 5617/02.011.2022), με **ΚΑΔ 85.51.10.03 Υπηρεσίες εκμάθησης καταδύσεων**.

5. Κριτήρια επιλεξιμότητας – αποκλεισμού δικαιούχου

5.1 Κριτήρια επιλεξιμότητας

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1: Νόμιμη σύσταση δικαιούχου

Η νόμιμη σύσταση του δικαιούχου τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι.

1. Στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης μπορούν να υποβάλουν αίτηση χρηματοδότησης οι υφιστάμενοι ανεξαρτήτως μεγέθους φορείς, οι οποίοι:

- λειτουργούν νόμιμα,
- δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2: Ιδιωτική Συμμετοχή Δικαιούχου (ΜΟΝΟ για την κατηγορία δικαιούχων 3. Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής)

Η ωριμότητα του επενδυτικού σχεδίου αφορά στην κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής και τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι, σημείο 6.

5.2 Κριτήρια αποκλεισμού

Στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης αποκλείονται αιτήσεις ενίσχυσης:

1. Που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προσκλήσεις αντίστοιχων προγραμμάτων, και δεν έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ή ρυθμισθέντος ποσού.
2. Που υποβάλλονται από φορείς στους οποίους έχει επιβληθεί σε βάρος τους, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής αίτησης συμμετοχής: α) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα της Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή β) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Οι υπό α' και β' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ (άρθρο 40 του ν.4488/2017).
3. Δικαίωμα χρηματοδότησης έχουν δυνητικοί δικαιούχοι οι οποίοι δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, αλλά και δεν έχουν αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης καμίας ενίσχυσης

6. Τόπος υλοποίησης

Α. Ως τόπο/τόπους για την υλοποίηση των ενεργειών της παρούσας Πρόσκλησης ορίζεται αποκλειστικά μία κατηγορία Περιφέρειας. Στην αίτηση χρηματοδότησης δηλώνεται η Περιφέρεια στην οποία θα πραγματοποιηθεί το επενδυτικό σχέδιο.

- I. Για τα καταδυτικά πάρκα ως τόπος υλοποίησης ορίζεται η χαρακτηρισμένη και οριοθετημένη περιοχή όπως περιγράφεται στον Ν. 4296/2014.
- II. Για τα ελεύθερα τεχνητά υποβρύχια αξιοθέατα η επένδυση υλοποιείται στη θάλασσα, στον πυθμένα της θάλασσας και στις θαλάσσιες ζώνες λιμένα της ελληνικής επικράτειας. Οι όροι και η διαδικασία πόντισης πλοίων, ναυαγίων, πλωτών ναυπηγημάτων ή άλλων τεχνητών καταφυγίων ιχθύων για την ανάπτυξη του κλάδου των καταδύσεων αναψυχής περιγράφονται στην Κ.Υ.Α. υπ' αριθμό 3000.0/31173/2023 (ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023).
- III. Για τους Παρόχους Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής η επένδυση υλοποιείται σε ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο. Ο τόπος υλοποίησης κατέχεται νόμιμα το αργότερο την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης της παραγράφου 11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης.

Β. Ο τόπος υλοποίησης υποδεικνύεται σύμφωνα με τα ζητούμενα δικαιολογητικά το αργότερο την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης της παραγράφου 11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης.

Γ. Η επένδυση δύναται να υλοποιηθεί στην έδρα της εντασσόμενης επιχείρησης ή/και σε υποκατάστημα αυτής σε οποιαδήποτε Περιφερειακή Ενότητα.

7. Προσβασιμότητα

Τα επενδυτικά σχέδια, που υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης της παρούσας οφείλουν να διασφαλίζουν τις απαραίτητες συνθήκες, ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά.

Η αντιμετώπιση των διακρίσεων σε βάρος ευπαθών ομάδων διασφαλίζεται εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει διακριτές επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

8. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης του υποέργου εφαρμόζονται οι παρακάτω δείκτες:

α) Τήρηση του χρονοδιαγράμματος

9. Χρονοδιάγραμμα

Η Δράση θα εκκινήσει με τη δημοσίευση της Πρόσκλησης, ενώ η ολοκλήρωσή της δεν δύναται να υπερβεί την 30η Απριλίου 2026.

Επισημαίνεται ότι η χορηγούσα αρχή δεσμεύεται να τροποποιήσει το πρόγραμμα αναλόγως των τροποποιήσεων που θα επέλθουν στον Κανονισμό 2831/2023 (De minimis) κατά τη διάρκεια ισχύος του προγράμματος, προκειμένου το πρόγραμμα να συμμορφώνεται με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις αυτού.

9.1 Διάρκεια υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων

Η παρούσα πρόσκληση θα εκκινήσει με τη δημοσίευση της, ενώ η ολοκλήρωσή της δεν δύναται να υπερβεί την 30η Απριλίου του 2026, με δυνατότητα παράτασης ενός (1) μήνα που θα χορηγείται, είτε για λόγους ανωτέρας βίας, είτε κατόπιν ειδικής αιτιολόγησης. Σε κάθε περίπτωση η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης δεν ξεπερνά την 30^η /04/2026».

9.2 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Υποέργου

1. Υποβολή των αιτήσεων από 16/10/2024 έως 20/12/2024 και ώρα 23:59.
1. Τα επενδυτικά σχέδια θα ολοκληρωθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 11.8.

9.3 Περίοδος και διαδικασία υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης

1. Ο Φορέας υλοποίησης ανακοινώνει την έναρξη υποβολής αιτήσεων στο έργο «**Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού**», στην κεντρική πύλη ενημέρωσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και στον ιστοχώρο του Υπουργείου Τουρισμού, προς ενημέρωση όλων των δυνητικών δικαιούχων. Η υποβολή των αιτήσεων ενίσχυσης και των φακέλων υποψηφιότητας ξεκινά την 16/10/2024, ώρα 12:00 και ολοκληρώνεται στις 20/12/2024, ώρα 23:59. **Η περίοδος υποβολής των προτάσεων δύναται να λήξει σε χρόνο νωρίτερο της ανωτέρω προσδιοριζόμενης ημερομηνίας, σε περίπτωση εξάντλησης των διαθέσιμων πόρων.**
2. Κάθε δυνητικός δικαιούχος δύναται να υποβάλει μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης. Για ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης ανά ενιαία επιχείρηση δεν δύναται να ξεπερνά το ποσό των 300.000 ευρώ, συνυπολογιζόμενων τυχόν άλλων ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει ο δικαιούχος σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε περίοδο τριών (3) ετών.
3. Οι δυνητικοί δικαιούχοι υποβάλλουν την αίτηση ενίσχυσης και επισυνάπτουν τα απαιτούμενα συνοδευτικά έγγραφα/αρχεία, για την αξιολόγηση της αίτησης όπως αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι. Η αίτηση μαζί με το σύνολο των δικαιολογητικών υποβάλλονται με ψηφιακή υπογραφή (όπου απαιτείται) στο διαδικτυακό σύνδεσμο <https://tourism.development.mintour.gov.gr/> χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο έντυπο υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης που περιλαμβάνεται στα Παραρτήματα Ι (εφεξής η «Αίτηση Χρηματοδότησης»). Αιτήσεις Χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Ενισχύσεων του Φορέα (ΗΠΔΕ), δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν. Μετά την ολοκλήρωση της ανάρτησης των δικαιολογητικών και την οριστικοποίηση της αίτησης από τον χρήστη, παράγεται ο αριθμός πρωτοκόλλου με τη σχετική χρονοσήμανση και QR Code (ημερομηνία και ώρα οριστικοποίησης) από την οποία προκύπτει το εμπρόθεσμο της αίτησης και η σειρά υποβολής – προτεραιότητας. Η αίτηση ενίσχυσης θεωρείται ότι υποβλήθηκε εφόσον οριστικοποιηθεί ηλεκτρονικά και λάβει αριθμό πρωτοκόλλου.
4. Πλήρης αίτηση ενίσχυσης θεωρείται αυτή στην οποία περιέχονται όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία, μελέτες και δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι, κατάλληλα υπογεγραμμένα όπου απαιτείται, και έχει λάβει αριθμό πρωτοκόλλου και σχετική χρονοσήμανση και QR Code.
5. Τα δικαιολογητικά που αναρτώνται θα είναι ευκρινή και ευανάγνωστα. Σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο δύναται αυτά να ζητηθούν κατά τον έλεγχο πληρότητας, επικυρωμένα ή πρωτότυπα.
6. Η ορθή καταχώρηση και η υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, η πληρότητα του φακέλου και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση, ανήκει στην αποκλειστική ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου.
7. Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν να ανακαλούν, μέσω της ΗΠΔΕ, την αίτηση ενίσχυσης οιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της. Η ανάκληση, επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρισκόταν πριν υποβάλλει την αίτηση, την οποία ανακαλεί.

8. Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενίσχυσης θα πρέπει να προβλέψουν στα λογιστικά τους, την παρακολούθηση και διαχωρισμό των δαπανών ανά πηγή χρηματοδότησης με τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος για ενδεχόμενη διπλή χρηματοδότηση.

9.4 Δημοσιότητα πρόσκλησης

1. Με ευθύνη του ΦΥ, η πρόσκληση και η σύντομη περιγραφή του έργου (στόχοι, αποτελέσματα, χρηματοδοτική συνδρομή της Ένωσης), δημοσιεύονται τουλάχιστον με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Φορέα Υλοποίησης, στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στην επίσημη ιστοσελίδα του ΤΑΑ www.greece20.gov.gr ή και σε κάθε άλλο χώρο που διασφαλίζει την ενημέρωση των ενδιαφερομένων, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι θα λάβουν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενό της. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή:

- α) το κείμενο που δημοσιεύεται περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες της πρόσκλησης και
- β) περιλαμβάνει σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της πρόσκλησης και λοιπό πληροφοριακό υλικό.

2. Για την καλύτερη ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, ως πρόσθετο μέτρο δημοσιότητας, ο ΦΥ δύναται να οργανώνει ενημερωτικές ημερίδες και να οργανώσει γραφείο υποστήριξης (Help Desk) για την παροχή κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο οδηγιών προς τους δυνητικούς δικαιούχους. Για ερωτήματα οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέλλουν email στην ηλεκτρονική διεύθυνση rff-helpdesk@mintour.gr. Η επικοινωνία για τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προβλέπεται θεσμικά στον Κανονισμό 241/2021 καθώς και στη Συμφωνία Χρηματοδότησης και τη Δανειακή Σύμβαση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και αποτελεί αρμοδιότητα τόσο σε επίπεδο Κράτους-Μέλους όσο και σε επίπεδο εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση, παρακολούθηση και λειτουργία των έργων και δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης οφείλουν να μνημονεύουν ρητώς την προέλευση των κονδυλίων και εξασφαλίζουν την προβολή της, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, με την εμφάνιση του εμβλήματος της Ένωσης και σχετικής δήλωσης χρηματοδότησης με την ένδειξη «χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – NextGenerationEU», ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οδηγό Επικοινωνίας Σχεδίου Ελλάδα 2.0 <https://greece20.gov.gr/epikoινωνia-dimosiotita/>.

10. Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων ενίσχυσης – Ένταξη στο Υποέργο

10.1 Διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο έργο

1. Η αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης γίνεται με ευθύνη του ΦΥ και με την υποστήριξη των οργάνων αξιολόγησης της επόμενης παραγράφου, είναι άμεση και ολοκληρώνεται με την έκδοση των εγκριτικών αποφάσεων ενίσχυσης. Άμεση είναι η αξιολόγηση σύμφωνα με την οποία οι αιτήσεις ενίσχυσης αξιολογούνται αυτοτελώς και εγκρίνονται με βάση τη χρονική σειρά υποβολής τους, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από την (ΗΠΔΕ) και μέχρι εξαντλήσεως των πιστώσεων της παραγράφου 2.5.

2. Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει:

- α) τον έλεγχο πληρότητας των αιτήσεων ενίσχυσης,
- β) την προσκόμιση τυχόν απαιτούμενων πρόσθετων εγγράφων,
- γ) την αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης και την προσκόμιση τυχόν απαιτούμενων δικαιολογητικών,
- δ) την έκδοση των σχετικών εγκριτικών αποφάσεων και
- ε) την αποδοχή των εγκριτικών αποφάσεων από τους δικαιούχους.

3. Η αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης ξεκινάει αμέσως μετά την οριστικοποίηση των πρώτων αιτήσεων ενίσχυσης.

Με την ολοκλήρωση της υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης από τον δυνητικό φορέα επένδυσης στο πληροφοριακό σύστημα, αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από την Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διαχείρισης Ενισχύσεων του Φορέα (ΗΠΔΕ) και παραλαμβάνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού. Στην συνέχεια χρεώνεται σε αξιολογητή και ακολουθεί η παρακάτω διαδικασία αξιολόγησης:

A. Ο έλεγχος πληρότητας δικαιολογητικών

B. Η αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης

Γ. Η γνωμοδότηση για την έγκριση / απόρριψη των Αιτήσεων

10.2 Έλεγχος δικαιολογητικών- Αξιολόγηση

1. Η αξιολόγηση διενεργείται από αξιολογητές και Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης.

2. Χρέη αξιολογητών εκτελούν υπάλληλοι του ΦΥ ή/και αξιολογητές εγγεγραμμένοι σε Μητρώο Αξιολογητών. Μετά από εισήγηση του ΦΥ, με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού καθορίζονται τα τυπικά προσόντα των αξιολογητών ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης του Μητρώου Αξιολογητών. Η διαδικασία της αξιολόγησης δύναται να ανατίθεται σε εξωτερικό αξιολογητή – ανάδοχο.

3. Στον ΦΥ, μετά από εισήγησή του, με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού συστήνεται μία ή περισσότερες Γνωμοδοτικές Επιτροπές αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης. Η Επιτροπή αποτελείται από τρία (3) μέλη, υπαλλήλους του ΦΥ. Στην απόφαση ορίζεται η σύνθεση της Επιτροπής, ο Πρόεδρος τους, τα τυπικά προσόντα τους ή/και η ιδιότητα τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, οι κανόνες λειτουργίας της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την λειτουργία της.

4. Οι αξιολογητές και τα μέλη των Γνωμοδοτικών Επιτροπών υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 τήρησης εχεμύθειας και σύγκρουσης συμφερόντων.

5. Ο ΦΥ μεριμνά ώστε τα όργανα αξιολόγησης να απολαμβάνουν πλήρους ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και να λαμβάνουν, όπου απαιτείται, σχετική εκπαίδευση. Ο ΦΥ είναι υπεύθυνος για την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας της Διοίκησης κατά την διαδικασία της αξιολόγησης.

10.3 Έλεγχος Πληρότητας

1. Ο έλεγχος πληρότητας των αιτήσεων ενίσχυσης διενεργείται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, από τους αξιολογητές με κατάλληλη λίστα ελέγχου, διαμορφωμένη σύμφωνα με τους όρους της πρόσκλησης με σκοπό τη διασφάλιση:

- α) της προσήκουσας συμπλήρωσης/σύνταξης και υποβολής της αίτησης ενίσχυσης.
- β) της ορθής υποβολής/καταχώρησης όλων των στοιχείων, δικαιολογητικών και μελετών του παραρτήματος Ι, και
- γ) της κατάλληλα υπογεγραμμένης αίτησης ενίσχυσης και εγγράφων.

2. Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης ενίσχυσης και των δικαιολογητικών, ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή τους και αρχίζει άμεσα η διαδικασία ελέγχου των στοιχείων της πρότασης και των σχετικών δικαιολογητικών. Ελλείψεις δικαιολογητικών που εκ παραδρομής δεν συμπεριελήφθησαν στον υποβληθέντα φάκελο των δικαιολογητικών ή και επιπλέον διευκρινίσεις που ζητούνται από τον αξιολογητή σε ήδη προσκομισθέντα δικαιολογητικά θα προσκομίζονται από τον δυνητικό δικαιούχο εντός πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία ηλεκτρονικής ενημέρωσής τους. Τα ανωτέρω δικαιολογητικά έχουν αποδεδειγμένα εκδοθεί πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης. Σε διαφορετική περίπτωση η αίτηση απορρίπτεται και ο δυνητικός δικαιούχος δύναται να υποβάλλει νέα αίτηση.

10.4 Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης

Σε συνέχεια του ελέγχου πληρότητας των υποβληθέντων Φακέλων Χρηματοδότησης ακολουθεί η τελική αξιολόγηση των προτάσεων από τον Αξιολογητή σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στον παρόντα Οδηγό.

Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης και του παρόντος Οδηγού Εφαρμογής, εξετάζεται η επιλεξιμότητα της πρότασης, δηλαδή εάν το υποβληθέν επενδυτικό σχέδιο είναι σύμφωνο με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σύμφωνα με τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται στην Πρόσκληση της Δράσης και στον παρόντα Οδηγό Εφαρμογής, κατά τον έλεγχο της επιλεξιμότητας των προτάσεων εξετάζεται η σωρευτική τήρηση των ακόλουθων.

- Έλεγχος επιλεξιμότητας Δικαιούχου / προτάσεων: Κατά τον έλεγχο της επιλεξιμότητας του Δικαιούχου, καθώς και κατά τον έλεγχο της επιλεξιμότητας των προτάσεων κατ' εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου του Κανονισμού De minimis

και του ρυθμιστικού πλαισίου του Κανονισμού 2021/241 εξετάζεται από τον Αξιολογητή η τήρηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των όρων και προϋποθέσεων επιλεξιμότητας που ορίζονται στις Ενότητες 2, 4, και 5 αντίστοιχα του παρόντος.

- Καθορισμός επιλέξιμων αιτούμενων δαπανών (επενδύσεων): Κατά τον έλεγχο και καθορισμό των επιλέξιμων δαπανών εξετάζεται από τον Αξιολογητή η τήρηση των περιορισμών και προϋποθέσεων επιλεξιμότητας που ορίζονται στις παραγράφους 2.1, 2.6, 2.7 του παρόντος. Ειδικότερα, εξετάζεται:
  - Εάν το σύνολο των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου του Δικαιούχου εμπίπτει στις επιλέξιμες προς χρηματοδότηση δαπάνες όπως αυτές καθορίζονται στην Ενότητα 2.6 του παρόντος.
  - Το εύλογο του ύψους των επιλέξιμων δαπανών σύμφωνα με τα εκάστοτε υποβληθέντα τεκμηριωτικά στοιχεία (π.χ. προμελέτες των έργων υποδομής, τιμή κάθε έργου υποδομής ανά στρέμμα ή χλμ. ή τ.μ. αντίστοιχα, αναλύσεις και προσφορές προμηθευτών κλπ.).
- Ορθή συμπλήρωση της Λίστας Ελέγχου Ύπαρξης Κρατικής Ενίσχυσης.
  - Αν με βάση τη Λίστα πρόκειται για ύπαρξη κρατικής ενίσχυση, επιπλέον:
    - Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων.
    - Λίστα ελέγχου για την τήρηση των προϋποθέσεων του Κανονισμού 2831/2023 (De Minimis).

Σε περίπτωση μη επιβεβαίωσης των ανωτέρω όρων της αξιολόγησης «Έλεγχος επιλεξιμότητας της πρότασης και καθορισμός επιλέξιμων δαπανών», η Αίτηση απορρίπτεται, με την επιφύλαξη της παροχής κατάλληλων διευκρινήσεων / επεξηγήσεων σε συνέχεια τυχόν σχετικού αιτήματος εκ μέρους του Αξιολογητή κατά τα προβλεπόμενα στην ανωτέρω παράγραφο 10.3. Οι αξιολογητές εξετάζουν το σύνολο του περιεχομένου της αίτησης ενίσχυσης ανεξάρτητα από την τελική έκβαση της αξιολόγησης. Η αξιολόγηση ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του πορίσματος αξιολόγησης. Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, ο αξιολογητής συμπληρώνει τη σχετική φόρμα στην ΗΠΔΕ και αναρτά τα έγγραφα τεκμηρίωσης τα οποία λαμβάνουν μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code.

Για κάθε γνωμοδότηση παράγεται έγγραφο αρνητικής ή θετικής αξιολόγησης με την σχετική τεκμηρίωση και οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται για το αποτέλεσμα με κάθε πρόσφορο μέσο (μέσω ΗΠΔΕ, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κλπ). Σε περίπτωση αρνητικής αξιολόγησης, οι τελευταίοι δύνανται να ασκήσουν ένσταση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Πρόσκληση.

10.5 Έκδοση Απόφασης έγκρισης ή Απόφασης απόρριψης

Η Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης, κατόπιν της ανωτέρω εισήγησης του Αξιολογητή, συντάσσει και καταθέτει τα πρακτικά αξιολόγησής της προς το Υπουργείο Τουρισμού. Τα πρακτικά αξιολόγησης της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Αξιολόγησης περιλαμβάνουν τα κάτωθι:

- Την κατάταξη των προτάσεων.
- Τον προϋπολογισμό (επιλέξιμο και συνολικό) καθώς και την αναλογούσα δημόσια δαπάνη.

- Τη σχετική τεκμηρίωση σε περίπτωση μη επιλέξιμης πρότασης ή δαπάνης.

Σε κάθε περίπτωση η Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης εισηγείται την οριστικοποίηση του τελικού διαμορφωμένου προϋπολογισμού και του αντίστοιχου φυσικού αντικειμένου της αξιολογούμενης πρότασης αιτιολογώντας με σχετική τεκμηρίωση τις τυχόν περικοπές σε σχέση με τον προταθέντα προϋπολογισμό. Οι εισηγήσεις της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Αξιολόγησης καταγράφονται σε πρακτικά και υποβάλλονται προς το Υπουργείο Τουρισμού για την έκδοση Απόφασης Ένταξης ή απόρριψης.

Σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης εκδίδεται «Ατομική Απόφαση Ένταξης», όπως περιγράφεται στην συνέχεια. Σε περίπτωση αρνητικής αξιολόγησης, εκδίδεται αιτιολογημένη «Απορριπτική Απόφαση», με δυνατότητα επανυποβολής για όσο χρονικό διάστημα είναι ανοιχτή η πρόσκληση και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι έχουν την δυνατότητα, πριν ξεκινήσει η διαδικασία της αξιολόγησης, να αποσύρουν τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και να προχωρήσουν στην επανυποβολή αυτών για όσο χρονικό διάστημα είναι ανοιχτή η πρόσκληση και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων.

Αναλυτικότερα:

1. Ο ΦΥ συντάσσει την εισήγηση προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού, σύμφωνα με το πόρισμα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, ο οποίος με απόφασή/εις του τις εντάσσει ή τις απορρίπτει (έκδοση Απόφασης Έγκρισης Ενίσχυσης ή Απόφασης Απόρριψης). Οι αποφάσεις εκδίδονται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, με βάση τη χρονική σειρά υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από την ΗΠΔΕ υποβολής των αιτήσεων και σύμφωνα με τους περιορισμούς που ορίζονται στην παράγραφο 2.5.

2. Η εγκριτική απόφαση ενίσχυσης είναι ατομική, συνοδεύεται από έντυπο αποδοχής της και περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που απαιτείται να γνωρίζει ο δικαιούχος. Ειδικότερα, περιλαμβάνει:

- α) τον τίτλο της επένδυσης,
- β) τον κωδικό της επένδυσης στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος,
- γ) τα στοιχεία του δικαιούχου,
- δ) τα δικαιολογητικά ένταξης που ο δικαιούχος υποχρεούται να προσκομίσει με την υποβολή της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης,
- ε) το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης, δηλαδή τις εγκεκριμένες δαπάνες,
- στ) το συμβατικό χρόνο υλοποίησης του έργου,
- ζ) τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης της χρηματοδότησης,
- η) τα όργανα και τη διαδικασία παρακολούθησης του φυσικού αντικειμένου, καταβολής της δημόσιας δαπάνης και της πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου της επένδυσης,
- θ) την υποχρέωση αποδοχής των ελέγχων,
- ι) τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις,

ια) τις συνέπειες μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Υποέργου,

ιβ) επιπλέον, περιλαμβάνει τους ειδικούς όρους που απορρέουν από τον ενωσιακό κανονισμό κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόζεται ή την εγκριτική απόφαση της ΕΕ για το καθεστώς ενίσχυσης όπου υπάρχει.

3. Η εγκριτική απόφαση ενίσχυσης δημοσιεύεται στο Δικτυακό τόπο του ΦΥ (www.mintour.gov.gr) και αναρτάται στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Η ημερομηνία δημοσίευσης της τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του δικαιούχου.

4. Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται για την έκδοση των ατομικών εγκριτικών αποφάσεων ενίσχυσης, με ευθύνη του ΦΥ μέσω της ΗΠΔΕ και καλούνται να αποδεχθούν τις αποφάσεις εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών, από την ημερομηνία ενημέρωσής τους.

5. Η αποδοχή από τον δυνητικό δικαιούχο της υπαγωγής του στη Δράση συνιστά αποδοχή ότι κάθε στοιχείο του έργου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δημοσιοποίησης. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019 (Α' 137).

6. Με ευθύνη του ΦΥ οι δυνητικοί δικαιούχοι με Απορριπτική Απόφαση ενημερώνονται αμελλητί για την Απορριπτική Απόφαση.

Επίσης, με την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται για το ποσό ενίσχυσης που του αντιστοιχεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού 2831/2023, μέσω της ΗΠΔΕ στη δηλωμένη κατά την υποβολή ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας.

10.6 Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων

1. Οι δυνητικοί δικαιούχοι που υπέβαλαν αιτήσεις ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της απόφασης έγκρισης ενίσχυσης ή της απόφασης απόρριψης, εντός αποκλειστικής ημερομηνίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση της ως άνω απόφασης. Η υποβολή των ενστάσεων γίνεται ηλεκτρονικά στην ΗΠΔΕ.

2. Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι τριμελής επιτροπή, η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού. Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, δύνανται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

3. Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητά τους όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων υποβάλλει το πόρισμά της στον ΦΥ και κατόπιν τούτου εκδίδονται, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 2690/1999, οι αποφάσεις επί των ενστάσεων από τον Υπουργό Τουρισμού, το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της ένστασης. Αποκλείεται έτερο στάδιο διοικητικής προσφυγής μετά την απόφαση επί της ενστάσεως.

4. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, εφόσον απαιτείται, η απόφαση έγκρισης ενίσχυσης και ενημερώνονται οι δυνητικοί δικαιούχοι.

11. Διαδικασία Υλοποίησης- Παρακολούθησης

11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης

1. Μετά την έκδοση της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης και την αποδοχή της, ο δικαιούχος αποκτά το νόμιμο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης. Προς τούτο, υποβάλλει μέσω της ΗΠΔΕ αίτημα καταβολής της ενίσχυσης. Στο αίτημα καταχωρούνται τα στοιχεία που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων στοιχείων και δικαιολογητικών πληρωμής σύμφωνα με τους όρους της παρούσας. Το αίτημα καταβολής της ενίσχυσης λαμβάνει μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το πληροφοριακό σύστημα.

2. Το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης υποβάλλεται έως τις 31/01/2026. Αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας εξετάζεται ειδικά και ανά περίπτωση. Με το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης, εφόσον περιγράφονται στην ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας όπως περιγράφονται στο Παράρτημα Ι. Σε περίπτωση καταβολής ενίσχυσης σε δόσεις απαιτείται αναγωγή αυτών σε παρούσες αξίες, σύμφωνα με το αρ. 3 παρ. 6 του Κανονισμού 2831/2023 (De minimis), όπως ισχύει.

3. Η μη εμπρόθεσμη οριστικοποίηση του πρώτου αιτήματος υποβολής της ενίσχυσης συνεπάγεται την απένταξη του δυνητικού δικαιούχου.

4. Κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων για την καταβολή της ενίσχυσης με ελάχιστο ποσοστό υλοποίησης, το 30% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

5. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος δύναται να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία ρευστότητας των παραγράφων 11.2, 11.3 και 11.4, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων.

11.2 Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής

1. Μετά την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής σε κάθε δικαιούχο μέχρι το 100% της δημόσιας χρηματοδότησης, εντός χρονικού διαστήματος 3 μηνών. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος προσκομίζει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος πληρωμών ΔΙΑΣ, η οποία εκδίδεται υπέρ του Υπουργείου Τουρισμού με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη 12 μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Δίδεται, επίσης, η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής μέσω καταπιστευτικού λογαριασμού (escrow account) όπως ορίζεται στον Ν.4915/2022. Ο Δικαιούχος υποβάλλει το σχετικό Αίτημα Προκαταβολής προς τον ΦΥ μέσω της ΗΠΔΕ συνοδευόμενο από τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία, την εγγυητική επιστολή ή τον

αριθμό Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού, καθώς και λοιπά έγγραφα που προβλέπονται στην παρούσα πρόσκληση. Το αίτημα λαμβάνει μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από την ΗΠΔΕ.

2. Στην περίπτωση λήξης της εγγυητικής επιστολής ορισμένου χρόνου, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, ο δικαιούχος υποχρεούται να την αντικαταστήσει αμέσως με άλλη ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση, με ποσό ανάλογο της υπολειπόμενης δημόσιας δαπάνης

3. Οι εγγυητικές επιστολές υποβάλλονται στον ΦΥ και γίνονται αποδεκτές μετά από έλεγχο εγκυρότητας. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η εγγυητική επιστολή δεν είναι έγκυρη επιστρέφεται αμελλητί στο δικαιούχο. Ο ΦΥ είναι υπεύθυνος για την φύλαξη των εγγυητικών επιστολών, εξασφαλίζει ότι οι ορισμένου χρόνου εγγυητικές παραμένουν σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που απαιτείται και ενημερώνουν τους δικαιούχους τρεις (3) μήνες πριν την λήξη τους ώστε να προβούν σε αντικατάστασή τους.

4. Η εγγυητική επιστολή απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με την καταβληθείσα ενίσχυση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της.

11.3 Διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης

1. Οι δικαιούχοι ενίσχυσης της παρούσας δύνανται να εκχωρήσουν τη δημόσια δαπάνη σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου της αίτησης ενίσχυσης. Στην περίπτωση αυτή η ενίσχυση καταβάλλεται στον τραπεζικό λογαριασμό της εκχώρησης και μέχρι εξαντλήσεως του ποσού της εκχώρησης. Η εκχώρηση για να είναι έγκυρη: α) είναι ποσού μικρότερου ή ίσου του ποσού της ενίσχυσης ή της υπολειπόμενης ενίσχυσης και β) ο εκδοχέας υποχρεούται να προβεί στην κατά το νόμο απαιτούμενη αναγγελία στον ΦΥ, του Υπουργείου Τουρισμού. Οι εκχωρήσεις γίνονται αποδεκτές μετά από έλεγχο εγκυρότητας. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η εκχώρηση δεν είναι έγκυρη επιστρέφεται αμελλητί στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που την εξέδωσε.

2. Η διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος 3 μηνών από την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης

11.4 Ανοικτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός – Escrow Account

Οι δικαιούχοι ενίσχυσης της παρούσας πρόσκλησης δύνανται, κατόπιν της έκδοσης απόφασης έγκρισης της χρηματοδότησης από το αρμόδιο όργανο, να προχωρούν σε άνοιγμα ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών (escrow accounts) σε εμπορικές τράπεζες, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ν.4915/2022). Το άνοιγμα των ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών (escrow accounts) σε εμπορικές τράπεζες, ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος 3 μηνών από την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης.

11.5 Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης αφορά:

α) στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και στην εθνική νομοθεσία σχετική με τις δαπάνες της αίτησης για την καταβολή της ενίσχυσης και

β) στην πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της υλοποίησης της αίτησης χρηματοδότησης.

2. Η παρακολούθηση γίνεται με ευθύνη του ΦΥ με την υποστήριξη των οργάνων ελέγχου της επόμενης παραγράφου.

3. Η πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης καθώς και η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης διενεργείται από τον ΦΥ με την υποστήριξη ελεγκτών και ομάδων ελέγχου.

4. Χρέη ελεγκτών εκτελούν υπάλληλοι του ΦΥ, εφόσον εξασφαλίζεται σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων, ή/και ελεγκτές εγγεγραμμένοι σε Μητρώο Ελεγκτών. Μετά από εισήγηση του ΦΥ, με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού καθορίζονται τα τυπικά προσόντα των ελεγκτών ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης του Μητρώου Ελεγκτών. Ελεγκτές δύναται να είναι και οι αξιολογητές των αιτήσεων ενίσχυσης. Η διαδικασία του ελέγχου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης δύναται να ανατίθεται σε εξωτερικό ελεγκτή – ανάδοχο με τη διαδικασία των δημόσιων συμβάσεων.

5. Μετά από εισήγηση του ΦΥ, με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, ορίζεται ομάδα ελέγχου. Στην απόφαση ορίζονται τα μέλη, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση του ελέγχου. Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από τρία (3) έως επτά (7) μέλη, υπαλλήλους του ΦΥ, ανάλογα με το συνολικό προϋπολογισμό της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης και τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης.

6. Οι ελεγκτές και τα μέλη της ομάδας ελέγχου υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 τήρησης εχεμύθειας και σύγκρουσης συμφερόντων.

7. Ο ΦΥ είναι υπεύθυνος για την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας της Διοίκησης κατά την διαδικασία της αξιολόγησης.

11.6 Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης

1. Για την εξέταση των ενδιάμεσων αιτημάτων καταβολής της ενίσχυσης ο ΦΥ διενεργεί διοικητική επαλήθευση με την υποστήριξη των ελεγκτών / ομάδων ελέγχου της προηγούμενης παραγράφου. Ο ελεγκτής δεν έχει συμμετάσχει στις διαδικασίες αξιολόγησης της αίτησης ενίσχυσης του ίδιου δικαιούχου.

2. Η διοικητική επαλήθευση συνίσταται στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, στην παρούσα και στην εθνική νομοθεσία που είναι σχετική με τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης. Ειδικότερα, ελέγχεται η περίπτωση διπλής χρηματοδότησης για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες από άλλα καθεστώτα ενίσχυσης. Ο ελεγκτής καταχωρεί το σχετικό υλικό ελέγχου (ψηφιακά υπογεγραμμένο). Με την οριστικοποίηση της επαλήθευσης παράγεται σχετικό έντυπο με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από την ΗΠΔΕ και εν συνεχεία συντάσσεται η σχετική Έκθεση Επαλήθευσης από τον ΦΥ. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του ΦΥ οι δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της έκθεσης.

3. Για την εξέταση του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης ο ΦΥ διενεργεί, με την υποστήριξη ομάδας ελέγχου, διοικητική επαλήθευση του αιτήματος και επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης των επενδύσεων. Στο πλαίσιο του ελέγχου, η ομάδα ελέγχει εκ νέου σε τυχαίο δείγμα τη νομιμότητα και ορθότητα των δικαιολογητικών καταβολής της ενίσχυσης προηγούμενων αιτημάτων. Στο πλαίσιο της επιτόπιας επίσκεψης ταυτοποιούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο χώρο υλοποίησης με εκείνες που παραλήφθηκαν με τις εκθέσεις επαλήθευσης και πιστοποιείται η λειτουργία τους. Το έργο της ομάδας ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση της έκθεσης πιστοποίησης. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του ΦΥ οι δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της.

11.7 Αντιρρήσεις κατά της Έκθεσης Επαλήθευσης / Πιστοποίησης

Δικαιούχοι που δεν συμφωνούν με την έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης δύνανται να υποβάλουν αντιρρήσεις, εντός αποκλειστικής ημερομηνίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης. Η ένσταση αντικρούει το πόρισμα της έκθεσης βάσει του περιεχομένου της αίτησης ενίσχυσης αλλά και πρόσθετων πληροφοριών και δικαιολογητικών που ο δικαιούχος δύναται να προσκομίσει. Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα της επένδυσης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης από την Επιτροπή Ενστάσεων κατ' αναλογία των διαδικασιών της παραγράφου 10.6.

11.8 Ολοκλήρωση επένδυσης

1. Με βάση τα αποτελέσματα της οριστικής έκθεσης πιστοποίησης, του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης, των οριστικών εκθέσεων επαλήθευσης των ενδιάμεσων πληρωμών και τυχόν καταβολή προκαταβολής (αν έχουν γίνει), ο ΦΥ εκδίδει την Βεβαίωση Ολοκλήρωσης η οποία αποτελεί και προϋπόθεση για την εκταμίευση του υπολειπόμενου ποσού προς τον δικαιούχο. Η Βεβαίωση εκδίδεται μέσω της ΗΠΔΕ, με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code και τα καταχωρημένα σε αυτή στοιχεία επιβεβαιώνονται από τον ΦΥ.

2. Με τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης:

α) βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της ενίσχυσης, δηλαδή έχει περατωθεί φυσικά, έχει παραληφθεί και πιστοποιηθεί το σύνολο των δαπανών της επένδυσης ή έχει εκτελεστεί πλήρως (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής των δεικτών και των στόχων της ενίσχυσης).

β) βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου της ενίσχυσης και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης των δαπανών που έχουν παραληφθεί, η συνολική δαπάνη και η αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη, όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Καταβολής Ενίσχυσης καθώς και του τελικού Αιτήματος.

γ) ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας δαπάνης και αποτυπώνονται τα ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό.

δ) καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της ενίσχυσης.

ε) διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του δικαιούχου που τίθενται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και ειδικότερα των υποχρεώσεων δημοσιότητας.

στ) διαπιστώνεται η συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί (από ΦΥ, ΕΥΣΤΑ, Αρχή Ελέγχου, Εξωτερικοί Ελεγκτές λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.)

ζ) καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε μακροχρόνιας υποχρέωσης του δικαιούχου, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και ο τρόπος παρακολούθησής μίας εκάστης εξ αυτών.

η) Η βεβαίωση ολοκλήρωσης κοινοποιείται στον δικαιούχο με κάθε πρόσφορο μέσο (πληροφοριακό σύστημα, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, συμβατικό ταχυδρομείο). Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Χρηματοδότησης.

11.9 Καταβολή ενίσχυσης

1. Με βάση τις εκθέσεις επαλήθευσης / πιστοποίησης, ο ΦΥ προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την καταβολή της ενίσχυσης στον δικαιούχο. Ο ΦΥ καταγράφει τα δεδομένα της καταβολής ενίσχυσης στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα στην ΗΠΔΕ, καθώς και το σύνολο των απαραίτητων δικαιολογητικών που προσκομίζονται από τον δικαιούχο.

2. Οι προκαταβολές και οι ενδιάμεσες πληρωμές των δικαιούχων δεν κατάσχονται, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με τυχόν οφειλές του δικαιούχου προς το Ελληνικό Δημόσιο ή τα ασφαλιστικά ταμεία. Στην περίπτωση αυτή παραμένουν σε ισχύ οι γενικές διατάξεις περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων, χωρίς όμως τον όρο της παρακράτησης.

11.10 Διαδικασία υλοποίησης - χρηματοδότησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και μονομετοχικών εταιρειών του Δημοσίου

1. Για την εκταμίευση των ποσών της χρηματοδότησης των ενταγμένων έργων οι δικαιούχοι ΝΠΔΔ ή και μονομετοχικές εταιρείες του Δημοσίου, υποβάλλουν αιτήματα προκαταβολής ή/και καταβολής ενίσχυσης στην πλατφόρμα ΗΠΔΕ, όπως αυτά ορίζονται στις συμβάσεις με τους αναδόχους τους και τα οποία συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι_2.
2. Σε περίπτωση προκαταβολής υποβάλλεται το σχετικό Αίτημα Προκαταβολής συνοδευόμενο από τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία, την εγγυητική επιστολή ή

τον αριθμό Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού, καθώς και λοιπά έγγραφα που προβλέπονται στην παρούσα πρόσκληση. Το ποσό της προκαταβολής με escrow account αποδεσμεύεται με την προσκόμιση της σχετικής σύμβασης του δικαιούχου με τον ανάδοχο του έργου.

3. Μετά την αξιολόγηση των αιτημάτων συντάσσεται από τον ΦΥ, αίτημα χρηματοδότησης για την πληρωμή των Δικαιούχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
4. Ο ΦΥ δύναται να ζητά πληροφοριακά στοιχεία σε οποιοδήποτε στάδιο εξέλιξης των ενεργειών που αφορούν τα ενταγμένα έργα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή υλοποίηση του Προγράμματος.
5. Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου αποτελεί ευθύνη του ΦΥ και υλοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα κεφάλαια 11.5 -11.9.

12. Τροποποίηση επενδύσεων

1. Η τροποποίηση όρων της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης είναι δυνατή μετά από αίτημα του φορέα της επένδυσης, το οποίο μπορεί να υποβληθεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την υποβολή της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης. Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της επένδυσης μπορεί να προκύψει:

α) Με την υποβολή από τον δικαιούχο αίτησης τροποποίησης στοιχείων της αίτησης ενίσχυσης ή/και της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης. Στην αίτηση θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης, να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης και να επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που την τεκμηριώνουν. Αντίστοιχη αίτηση υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας. Η αίτηση τροποποίησης, θα πρέπει να καταχωρείται στο πληροφοριακό σύστημα πριν την υποβολή του αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης.

β) Αυτεπάγγελτα από τον ΦΥ κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης της επένδυσης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της επένδυσης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις κατά την υλοποίηση της επένδυσης, λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της επένδυσης κ.α.

2. Οι τροποποιήσεις μπορεί να αφορούν, με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων που απορρέουν από τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων συνδυαστικά με την παράγραφο 7 που ακολουθεί:

α) ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου

β) παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της επένδυσης

γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου, όπως για παράδειγμα αλλαγή της νομικής μορφής, της επωνυμίας της επιχείρησης κ.λπ.

δ) μεταβολή του χρηματοδοτικού σχήματος, όπως για παράδειγμα, μεταβολή της ίδιας συμμετοχής, του τραπεζικού δανεισμού κ.λπ. με την επιφύλαξη των παρ. 8 και 9 του αρ. 3 του Καν. 2831/2023 (de minimis)⁷

⁷ 8. Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη κατά τον

ε) διόρθωση προφανών σφαλμάτων

στ) αλλαγή του τύπου εγκατάστασης, και υπό τους όρους της διατήρησης της επένδυσης στην ίδια Περιφέρεια (NUTS 2), εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση και της μη μεταβολής του είδους και των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών.

3. Τα αιτήματα τροποποίησης πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά μέσω της ΗΠΔΕ και λαμβάνουν μοναδικό αριθμό και ημερομηνία οριστικοποίησης.

4. Κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής μέχρι τριών (3) αιτημάτων τροποποίησης. Η μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, όπως για παράδειγμα η νομική μορφή, τα οποία δεν θίγουν την επιλεξιμότητα της αίτησης ενίσχυσης, των χρονοδιαγραμμάτων και του χρηματοδοτικού σχήματος της αίτησης ενίσχυσης δεν περιλαμβάνονται στα πιο πάνω αιτήματα τροποποίησης.

5. Ο ΦΥ αξιολογεί το αίτημα τροποποίησης προκειμένου να γίνει αποδεκτό ή όχι. Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, οι δικαιούχοι ενημερώνονται αμελλητί, με ευθύνη του ΦΥ, προκειμένου να προσκομίσουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την ενημέρωσή τους, τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά και στοιχεία προκειμένου η αίτηση τροποποίησης να γίνει αποδεκτή από τον ΦΥ. Παρελθούσης άπρακτης της προθεσμίας αυτής η αξιολόγηση ολοκληρώνεται χωρίς την προσκόμιση των συμπληρωματικών δικαιολογητικών και στοιχείων.

6. Στις περιπτώσεις που το αίτημα τροποποίησης γίνει αποδεκτό, τροποποιούνται τα επί μέρους στοιχεία της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης και εκδίδεται τροποποίηση αυτής από τον ΦΥ. Αν το αίτημα τροποποίησης δεν γίνει αποδεκτό, απορρίπτεται με πλήρη αιτιολόγηση των λόγων απόρριψης. Το αποτέλεσμα της απόρριψης κοινοποιείται στον δικαιούχο ο οποίος δεσμεύεται να υλοποιήσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης σύμφωνα με την εν ισχύ ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης.

7. Τα αιτήματα γίνονται δεκτά, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της πρόσκλησης και της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης,
- β) εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της,
- γ) δεν διαφοροποιούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας και ένταξης στο έργο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρούσα,
- δ) δεν επέρχεται αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών,

---

προσδιορισμό του κατά πόσον τυχόν νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στην παράγραφο 2. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες.

9. Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατανομούνται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

ε) εξακολουθούν να τηρούνται οι προϋποθέσεις του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του Κανονισμού de minimis για τις περιπτώσεις που υπάρχει κρατική ενίσχυση.

8. Αν υποβληθεί αίτημα τροποποίησης φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου και παράλληλα πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης εξετάζεται πρώτα το αίτημα τροποποίησης και εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Τουρισμού ως προς την αποδοχή ή μη του τελικά διαμορφωμένου αιτήματος κατά το χρόνο έκδοσης της υπουργικής απόφασης. Μετά την έκδοση της εγκριτικής απόφασης τροποποίησης του φυσικού αντικειμένου εξετάζεται η συμβατότητα των δαπανών που αναζητούνται με το πρώτο αίτημα ενίσχυσης με την απόφαση τροποποίησης του φυσικού αντικειμένου. Διευκρινίζεται ότι μετά την έκδοση απόφασης τροποποίησης αντικειμένου ο δικαιούχος δύναται να τροποποιεί και επικαιροποιεί το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης ώστε να συνάδει με την απόφαση που θα έχει εκδοθεί.

13. Ανάκληση ένταξης επενδύσεων

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να αιτηθούν την ανάκληση της ένταξής τους σε οποιοδήποτε στάδιο, με την υποβολή αιτήματος στην ΗΠΔΕ, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της επένδυσης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της.

2. Στη συνέχεια του αιτήματος και κατόπιν της εξέτασής του από τον ΦΥ, ο τελευταίος εκδίδει σχετική απόφαση ανάκλησης. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον δικαιούχο.

3. Στην περίπτωση που για τη συγκεκριμένη επένδυση, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού εντόκως από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τουλάχιστον με βάση το επιτόκιο ανάκτησης της ΕΕ.

4. Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της απόφασης ένταξης επένδυσης μπορεί να προκύψει και μετά από διαπιστωμένη απάτη, βάσει απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της επένδυσης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις/εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Η διαδικασία ανάκλησης δύναται να ενεργοποιείται, εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:

- α) η παρέλευση του χρόνου υποβολής πρώτου αιτήματος καταβολής της ή υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης
- β) σοβαρή εμπλοκή στην ανάληψη νομικών δεσμεύσεων
- γ) μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου
- δ) αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης
- ε) άλλη παράβαση του εθνικού ή ενωσιακού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.

14. Εξακρίβωση αντιγράφων – Πληροφοριακό Σύστημα

1. Ο ΦΥ, προκειμένου να εξακριβώσει την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται στα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται, είτε στο στάδιο της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης είτε στο στάδιο υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των αντιγράφων που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014.

2. Όλα τα στάδια των παρακάτω παραγράφων θα διενεργούνται μέσω της ΗΠΔΕ, όπως προβλέπεται από τη διαδικασία Δ1_Οδ.2 Οδηγίες Υλοποίησης Δράσεων Ενισχύσεων του ΣΔΕ του ΤΑΑ.

- 10.1 Διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο έργο
- 10.2 Έλεγχος δικαιολογητικών - Αξιολόγηση
- 10.3 Έλεγχος Πληρότητας
- 10.4 Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης
- 10.5 Έκδοση Απόφασης έγκρισης ή Απόφασης απόρριψης
- 10.6 Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων
- 11.2 Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής
- 11.5 Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης
- 11.6 Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης

15. Υποχρεώσεις δικαιούχων

15.1 Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων δεσμεύσεων

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για δέκα (10) έτη μετά την τελική καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης / την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης, οι Δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς το Υπουργείο Τουρισμού και συγκεκριμένα την καθ' ύλην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού, ήτοι η Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού και Υποδομών, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι Δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση / αποτίμηση της Δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει:

- Να τηρεί τα έγγραφα που αφορούν το επενδυτικό σχέδιο για δέκα (10) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου
- Να τηρεί πιστοποιητικά παραλαβής των υλικών και υπηρεσιών
- Να εφαρμόζει τη νομοθεσία και ιδιαίτερα όσον αφορά στις λογιστικές καταχωρήσεις με μηχανογραφική μέθοδο, τη περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς που αφορούν τα επιμέρους έργα
- Να τηρεί τα πρωτότυπα παραστατικά των δαπανών και των πληρωμών που πραγματοποιούνται
- Να τηρεί τα πρωτότυπα παραστατικά και τις τελικές καταστάσεις δαπανών

Οι προϋποθέσεις χορήγησης της δημόσιας ενίσχυσης καθώς και οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τόσο κατά την υλοποίηση της επένδυσης, όσο και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αυτών, οι οποίες ορίζονται σε τουλάχιστον πέντε έτη για μεγάλες επιχειρήσεις ή τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, είναι:

1. Να υλοποιήσουν την επένδυση σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Το αργότερο έως τις 31/01/2026, οι δικαιούχοι προβαίνουν σε έναρξη εργασιών και υποβάλουν στον ΦΥ αίτηση καταβολής της ενίσχυσης εκτός των περιπτώσεων ανωτέρας βίας οι οποίες εξετάζονται κατά περίπτωση. Σε αντίθετη περίπτωση οφείλουν να παραιτηθούν από την υλοποίηση της επένδυσης, διαφορετικά η εγκριτική απόφαση ανακαλείται.
3. Να τηρούν το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης, όπως αυτό προσδιορίζεται στην ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης. Σε περίπτωση μεταβολής του για οποιονδήποτε λόγο, απαιτείται υποβολή από τον δικαιούχο αιτήματος τροποποίησης πριν την έκδοση της βεβαίωσης ολοκλήρωσης.
4. Να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης επιχείρησης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων παρά μόνο μετά από έγκριση του ΦΥ.
5. Να μη χρησιμοποιούν τα πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσας.
6. Να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και αντίστοιχων χαρακτηριστικών και ποσότητας. Πριν τη μεταβίβαση υποβάλλεται σχετική αίτηση στον ΦΥ, προκειμένου ο ΦΥ να επιτρέψει τη μεταβίβαση. Η αίτηση αποδεικνύει την αντιστοιχία των χαρακτηριστικών των καινούργιων πάγιων στοιχείων με αυτά που μεταβιβάζονται. Τα πάγια στοιχεία που αντικαταστάθηκαν δεν επιτρέπεται να πωληθούν ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.
7. Να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα ή/και να μην παύουν τη λειτουργία της επιχείρησης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.
8. Ο δυνητικός δικαιούχος προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να αποδείξει ότι οι δαπάνες του καλύπτουν το σχετικό εύλογο κόστος. Στο πλαίσιο αυτό θα συλλέξει: α) τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης που αφορούν σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, αξίας άνω των 1.500 € (προ ΦΠΑ), β) προμετρήσεις - προϋπολογισμούς για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές της αίτησης ενίσχυσης. Οι

προσφορές και οι προμετρήσεις - προϋπολογισμοί υποβάλλονται από τους δυνητικούς δικαιούχους σε ηλεκτρονική μορφή, κατά το στάδιο της αξιολόγησης. Για δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, δαπάνες που προτείνονται ως καινοτόμες με ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου και δαπάνες για τις οποίες αποδεδειγμένα δεν είναι δυνατή η προσκόμιση τριών προσφορών, απαιτείται η προσκόμιση μιας προσφοράς. Στις περιπτώσεις που έχει προσκομισθεί μόνο μια προσφορά, οι αξιολογητές ή η γνωμοδοτική επιτροπή, δύνανται κατά την κρίση τους, να ζητήσουν την προσκόμιση δύο συμπληρωματικών προσφορών.

9. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του ΗΠΔΕ και του ΠΣΕΗΣΣ με τα δεδομένα και έγγραφα που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των επενδύσεων που υλοποιούν ή έχουν ολοκληρώσει, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και την πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο πληροφοριακό σύστημα.

10. Να τηρούν απόλυτα την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Κάθε διαπίστωση παράβασης από τους ελέγχους, επιφέρει ανάκτηση της ενίσχυσης ανάλογη του ύψους του ευρήματος, όπως αυτό καθορίζεται στην έκθεση ελέγχου.

11. Η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου είναι σύμφωνη με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία για την περιβαλλοντική προστασία. Όταν για μια επενδυτική δαπάνη απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, η ενίσχυση καταβάλλεται μόνο εφόσον με την αίτηση καταβολής της ενίσχυσης προσκομίζεται και η περιβαλλοντική αδειοδότηση.

12. Τα κράτη μέλη τηρούν αρχεία με τις καταχωρισμένες πληροφορίες σχετικά με την ενίσχυση ήσσονος σημασίας επί 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης

15.2 Υποχρεώσεις τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους, οι δικαιούχοι οφείλουν:

1. να παρέχουν κάθε σχετική πληροφόρηση, που αφορά στην υλοποίηση της επένδυσης και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιαδήποτε παραστατικά ζητηθούν, παρέχοντας πρόσβαση στα λογιστικά τους βιβλία σε όλες τις Ελεγκτικές υπηρεσίες του Κράτους και της ΕΕ.

2. να παρέχουν στον ΦΥ ή/και στους αξιολογητές ή/και στους ελεγκτές ή/και στην ομάδα ελέγχου ή/και σε άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό του, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης της επένδυσης, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.

3. Ο δικαιούχος υποχρεούται να διατηρεί στην περιοχή παρέμβασης εγκατάσταση ή υποκατάστημα.

15.3 Υποχρεώσεις αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και ενωσιακά όργανα

Ο δικαιούχος έχει την υποχρέωση να δέχεται και να διευκολύνει τη διενέργεια κάθε ελέγχου και επιτόπιας αυτοψίας από όλα τα εθνικά και κοινοτικά όργανα, για όσο διαρκούν οι δεσμεύσεις που απορρέουν από την ένταξή του στο έργο.

15.4 Υποχρεώσεις εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας

Ο ΦΥ και οι αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω της παρούσας είναι υπεύθυνοι για τις ακόλουθες τουλάχιστον ενέργειες επικοινωνίας και συγκεκριμένα αναγνωρίζουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και διασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότηση ως εξής:

α) Εμφανίζουν το έμβλημα της Ένωσης και τη σχετική δήλωση χρηματοδότησης με την ένδειξη «Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU» και το λογότυπο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» στις ενέργειες επικοινωνίας, πληροφόρησης και προβολής που υλοποιούν σε οποιαδήποτε μορφή (έντυπη, οπτικοακουστική, ηλεκτρονική) και σε όλο το επικοινωνιακό και πληροφοριακό υλικό (έντυπο, οπτικοακουστικό, διαδικτυακό κλπ.) που παράγουν σχετικά με το έργο ή τη δράση και προορίζεται για οποιοδήποτε μέσο. Επιπλέον, σε ενέργειες που περιλαμβάνουν συγγραφή κειμένου όπως δελτία τύπου, οδηγοί δράσεων, έντυπα πέραν της εμφάνισης των εμβλημάτων γίνεται και λεκτική αναφορά της χρηματοδότησης εντός του κειμένου.

β) Παρέχουν στον επίσημο επαγγελματικό διαδικτυακό τόπο τους, εάν υπάρχει, και στους επαγγελματικούς λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εάν υπάρχουν, σύντομη περιγραφή της/των δράσης/ων και έργου/ων που υλοποιούν, που επισημαίνει τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

γ) Για έργο ή δράση που αφορά σε φυσική επένδυση όπως υποδομή ή/και προμήθεια εξοπλισμού και το συνολικό κόστος της υπερβαίνει τις 500.000€, αναρτούν πλάκα ή πινακίδα, από ανθεκτικό υλικό, ευδιάκριτη στο κοινό όταν ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση της δράσης/έργου ή όταν εγκατασταθεί ο εξοπλισμός που έχει αγοραστεί. Η πλάκα /πινακίδα περιλαμβάνει το έμβλημα της Ένωσης με τη δήλωση

«Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU» και το λογότυπο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0».

δ) Για έργο ή δράση που δεν εμπίπτει στο ανωτέρω σημείο (γ), αναρτούν σε θέση που είναι σαφώς ορατή στο κοινό τουλάχιστον μία έντυπη αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή μια ηλεκτρονική προβολή σε οθόνη, με πληροφορίες σχετικά με την δράση/έργο και αναδεικνύοντας τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ε) Για έργα και δράσεις εμβληματικές ή/και έργα και δράσεις των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 10.000.000 ευρώ, υλοποιούν μια σημαντική επικοινωνιακή ενέργεια (ενδεικτικά: καμπάνια, εκδήλωση), μετά από συντονισμό με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης και, όταν κρίνεται σκόπιμο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

στ) Για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, οι συμβαλλόμενοι φορείς υλοποίησης διασφαλίζουν μέσω συμβατικών υποχρεώσεων ότι οι τελικοί αποδέκτες δηλαδή τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και κάνουν χρήση των κονδυλίων του ΤΑΑ συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται παραπάνω. Στην περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης της χρηματοδότησης είναι φυσικό πρόσωπο και δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα (ενδεικτικά ωφελούμενος δράσης, καταρτιζόμενος κλπ) δεν εφαρμόζονται οι παραπάνω αρμοδιότητες.

16. Εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση ενίσχυσης

1. Η αιτούμενη ενίσχυση απορρίπτεται ή, στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί, ανακτάται εξ ολοκλήρου και εντόκως τουλάχιστον με βάση το επιτόκιο ανάκτησης όταν τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου όσο και κατά την διάρκεια των μακροχρόνιων υποχρεώσεων:

α) δεν πληρούνται:

αα) τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσας.

ββ) άλλες υποχρεώσεις, που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας, ιδίως αυτές που αφορούν στις κρατικές ενισχύσεις ή άλλα υποχρεωτικά πρότυπα, συνδέονται με το ενισχυόμενο έργο και επηρεάζουν λειτουργικά την επένδυση.

β) διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία με σκοπό να λάβει την ενίσχυση.

γ) ο δικαιούχος εμποδίζει τη διενέργεια οποιουδήποτε σχετικού ελέγχου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας.

2. Οι κυρώσεις του Παραρτήματος VIII δεν επιβάλλονται όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία ή σε σφάλμα της αρμόδιας ή άλλης αρχής και το σφάλμα αυτό δεν μπορούσε, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να εντοπιστεί από το υπόχρεο προς συμμόρφωση πρόσωπο.

17. Προσωπικά δεδομένα

Ο ΦΥ καθώς και τα εθνικά και ενωσιακά ελεγκτικά όργανα έχουν τη δυνατότητα να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όταν είναι αναγκαίο για τους σκοπούς αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης, της διασφάλισης ορθής υλοποίησης των έργων, λογιστικών και λοιπών ελέγχων της χρήσης των κονδυλίων στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και το Νόμο 4624/2019. Σημειώνεται ιδίως ότι η απόφαση έγκρισης χρηματοδότησης η οποία θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την επωνυμία των εταίρων / συνδικαιούχων των έργων και το ΑΦΜ αυτών θα αναρτηθούν για λόγους διαφάνειας στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Τουρισμού, του Ταμείου Ανάκαμψης και στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

Σημειώνεται ότι η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης συνιστά ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση για την ανωτέρω χρήση των στοιχείων και τη δημοσιοποίηση των απολύτως

αναγκαίων δεδομένων για σκοπούς διαφάνειας των συγχρηματοδοτούμενων ενισχύσεων και την προβολή των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

18. Τελικές διατάξεις

Μετά από εισήγηση του ΦΥ με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού καθορίζονται λεπτομερώς οι διαδικασίες αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης. Με ίδια ή όμοια απόφαση καθορίζονται λεπτομερώς και οι διαδικασίες ελέγχου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης.

Όσον αφορά τον έλεγχο σώρευσης για την παρακολούθηση της τήρησης των Κανονισμών Ήσσονος Σημασίας, γίνεται χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) που τηρεί η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών), ενώ προς το σκοπό αυτό με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού καθορίζεται η καθ' ύλην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού, ήτοι η Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού και Υποδομών, η οποία που θα ελέγχει τη συμμόρφωση των χορηγούμενων ενισχύσεων με τις προϋποθέσεις αυτές.

19. Πληροφόρηση

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της υποβολής των Αιτήσεων Χρηματοδότησης ορίζονται στην Πρόσκληση της Δράσης.

Η Πρόσκληση και ο Οδηγός της Δράσης θα αναρτηθούν στις ιστοσελίδες:

- του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας <https://greece20.gov.gr/>,
- του Υπουργείου Τουρισμού,
- της Γενικής Γραμματείας Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης

Για περαιτέρω πληροφορίες οι δυνητικοί ωφελούμενοι της Δράσης μπορούν να απευθύνονται στο email: rff-helpdesk@mintour.gr.

Παράρτημα Ι: Λίστα δικαιολογητικών (για όλους)

«I_1 Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης (ανά κατηγορία)

1) Φορείς Διαχείρισης Καταδυτικών Πάρκων

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υποβολή αίτησης ενίσχυσης	<ul style="list-style-type: none"> i. Συμπλήρωση των πεδίων του ΗΠΔΕ <p>ΚΑΙ</p> <ul style="list-style-type: none"> ii. Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης του Παραρτήματος V
2	Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών	<ul style="list-style-type: none"> i. Πίνακας ανάλυσης επενδυτικών δαπανών (σύμφωνα με το υπόδειγμα, Παράστημα ΙΧ) ii. Προμετρήσεις - προϋπολογισμούς για τις κατασκευές. iii. Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 8, της υποπαραγράφου 15.1, της παραγράφου 15 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ..
3	Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων	<p>A. Τήρηση απλογραφικών λογιστικών βιβλίων</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης) ii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης) <p>B. Τήρηση διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Οικονομικές καταστάσεις για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (αναρτημένες στο ΓΕΜΗ για τις επιχειρήσεις ή να είναι νομίμως εγκεκριμένες και αρμοδίως υπογεγραμμένες για τις ΟΤΑ.) ii. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης) iii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)

4	Λίστα ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Λίστας του Παραρτήματος ΙΙΙ
5	Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) (μόνο για επιχειρήσεις)	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VI
6	Νόμιμη σύσταση δικαιούχου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1 (για όλους)	<p>Α) Για επιχειρήσεις:</p> <p>i. Βεβαίωση καταχώρησης και μεταβολών του φορέα στο ΓΕΜΗ. (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>ii. Ισχύον καταστατικό (ΓΕΜΗ). (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>iii. Δήλωση μεταβολών από την αρμόδια ΔΟΥ ή Εκτύπωση "Προσωποποιημένης Πληροφόρησης" από το myaaade.gr όπου αναφέρονται οι κωδικοί δραστηριότητας του φορέα</p> <p>iv. Στοιχεία πιστοποίησης της σύνθεσης του φορέα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής (Πρακτικά τελευταίας Γενικής Συνέλευσης Μετόχων / εταίρων / μελών του φορέα) (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>v. Εκτύπωση του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (ΚΜΠΔ) ή το αρχείο Γνωστοποιήσεων της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 4557/18, κατά περίπτωση. (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>vi. Δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 στην οποία δηλώνονται τα στοιχεία των Πραγματικών Δικαιούχων (ΠΔ) του αποδέκτη των κονδυλίων ή του αναδόχου (κατ' ελάχιστον, όνομα, επώνυμο, ΑΦΜ και ημερομηνία γέννησης), όπως αυτός (ΠΔ) ορίζεται στην παρ. 17 του άρθρου 3 του Ν. 4557/18, όπως ισχύει. Η παρούσα δήλωση συμπληρώνεται βάσει του υποδείγματος του Παραρτήματος XI «Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου</p>

		<p>Πραγματικού Δικαιούχου». (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>vii. Νομιμοποιητικά έγγραφα εκπροσώπησης (ΓΕΜΗ) (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>Β) Για ΟΤΑ και ΝΠΔΔ:</p> <p>i. Συστατική πράξη (Αναγράφεται ο τίτλος της συστατικής πράξης και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, όταν δεν υπάρχει ΦΕΚ)</p> <p>ii. Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας / Κανονισμός Φορέα (Αναγράφεται ο τίτλος του κειμένου και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, αν δεν υπάρχει ΦΕΚ)</p>
7	Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων (μόνο για περιπτώσεις που υπάρχει οικονομική δραστηριότητα)	Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος II
8	Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης	<p>Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος XI</p> <p>1. συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Παραρτήματος X.</p> <p>2. Η σχετική μελέτη βιωσιμότητας, απαιτείται μόνο για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ) και προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα πληρωμής.</p>
9	Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων	Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων σύμφωνα με το Παράρτημα XII της Πρόσκλησης.
10	Φερεγγυότητα φορέα	<p>i. Φορολογική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης (μη υποχρεωτική για Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. α' της Α.1162 ΕΞ 2023/23.10.2023 ΦΕΚ 6129/Β/2023)</p> <p>ii. Ασφαλιστική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης.</p> <p>iii. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, που έχει εκδοθεί έως και τρεις (3) μήνες πριν την υποβολή της αίτησης (μόνο για επιχειρήσεις)</p>
11	Νόμιμη ένδειξη τόπου υλοποίησης (Εξασφάλιση τόπου εγκατάστασης)	Απόφαση Χαρακτηρισμού και οριοθέτησης καταδυτικού πάρκου και παραχώρησης δικαιώματος χρήσης όπως προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του Ν. 4296/2014.

		-
--	--	---

2) Νομικά πρόσωπα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 με την ιδιότητα «Αιτών την πόντιση» όπως μνημονεύεται στην ΚΥΑ Αριθμ. 3000.0/31173/2023 ΦΕΚ 2968/Β'/5.5.2023 για την δημιουργία Ελεύθερων Τεχνητών Υποβρύχιων Αξιοθέατων όπως περιγράφονται στο άρθρο 8 του Ν. 4688/2020.

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υποβολή αίτησης ενίσχυσης	<p>i. Συμπλήρωση των πεδίων του ΗΠΔΕ</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>ii. Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης του Παραρτήματος V</p>
2	Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών	<p>i. Πίνακας ανάλυσης επενδυτικών δαπανών (σύμφωνα με το υπόδειγμα, Παράστημα ΙΧ)</p> <p>ii. Προμετρήσεις - προϋπολογισμούς για τις κατασκευές.</p> <p>iii. Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 8, της υποπαραγράφου 15.1, της παραγράφου 15 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ. «Υποχρεώσεις δικαιούχων»</p>
3	Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων	<p>A. Τήρηση απλογραφικών λογιστικών βιβλίων</p> <p>i. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)</p> <p>ii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)</p> <p>B. Τήρηση διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων</p> <p>i. Οικονομικές καταστάσεις για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (αναρτημένες στο</p>

		<p>ΓΕΜΗ για τις επιχειρήσεις ή να είναι νομίμως εγκεκριμένες και αρμοδίως υπογεγραμμένες για τις ΟΤΑ.)</p> <p>ii. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)</p> <p>iii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)</p>
4	Λίστα ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Λίστας του Παραρτήματος ΙΙΙ
5	Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) (μόνο για επιχειρήσεις)	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VI
6	Νόμιμη σύσταση δικαιούχου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1 (για όλους)	<p>Α) Για επιχειρήσεις:</p> <p>i. Βεβαίωση καταχώρησης και μεταβολών του φορέα στο ΓΕΜΗ. (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>ii. Ισχύον καταστατικό (ΓΕΜΗ). (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>iii. Δήλωση μεταβολών από την αρμόδια ΔΟΥ ή Εκτύπωση "Προσωποποιημένης Πληροφόρησης" από το myaade.gr όπου αναφέρονται οι κωδικοί δραστηριότητας του φορέα</p> <p>iv. Στοιχεία πιστοποίησης της σύνθεσης του φορέα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής (Πρακτικά τελευταίας Γενικής Συνέλευσης Μετόχων / εταίρων / μελών του φορέα) (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>v. Εκτύπωση του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (ΚΜΠΔ) ή το αρχείο Γνωστοποιήσεων της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 4557/18, κατά περίπτωση. (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>vi. Δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 στην οποία δηλώνονται τα στοιχεία των Πραγματικών Δικαιούχων (ΠΔ) του αποδέκτη των κονδυλίων ή του αναδόχου (κατ' ελάχιστον, όνομα, επώνυμο, ΑΦΜ και ημερομηνία</p>

		<p>γέννησης), όπως αυτός (ΠΔ) ορίζεται στην παρ. 17 του άρθρου 3 του Ν. 4557/18, όπως ισχύει. Η παρούσα δήλωση συμπληρώνεται βάσει του υποδείγματος του Παραρτήματος XI «Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικού Δικαιούχου». (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>vii. Νομιμοποιητικά έγγραφα εκπροσώπησης (ΓΕΜΗ) (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>B) Για ΟΤΑ και ΝΠΔΔ:</p> <p>i. Συστατική πράξη (Αναγράφεται ο τίτλος της συστατικής πράξης και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, όταν δεν υπάρχει ΦΕΚ)</p> <p>ii. Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας / Κανονισμός Φορέα (Αναγράφεται ο τίτλος του κειμένου και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, αν δεν υπάρχει ΦΕΚ)</p>
7	Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων (μόνο για περιπτώσεις που υπάρχει οικονομική δραστηριότητα)	Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος II
8	Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης	<p>Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος X</p> <p>1. συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Παραρτήματος X.</p> <p>2. Η σχετική μελέτη βιωσιμότητας, απαιτείται μόνο για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ) και προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα πληρωμής.</p>
9	Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων	Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων σύμφωνα με το Παράρτημα XII της Πρόσκλησης.
10	Φερεγγυότητα φορέα	<p>i. Φορολογική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης (μη υποχρεωτική για Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. α' της Α.1162 ΕΞ 2023/23.10.2023 ΦΕΚ 6129/Β/2023)</p> <p>ii. Ασφαλιστική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης.</p> <p>iii. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, που έχει εκδοθεί έως και τρεις (3) μήνες πριν την υποβολή της αίτησης (μόνο για επιχειρήσεις)</p>

11	Νόμιμη ένδειξη τόπου υλοποίησης (Εξασφάλιση τόπου εγκατάστασης)	Υπεύθυνη δήλωση ότι θα προσκομίσει απόφαση πόντισης μέχρι το πρώτο αίτημα πληρωμής συνοδευόμενη από: Τοπογραφικό Διάγραμμα, εξαρτημένο στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς (ΕΓΣΑ '87) όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1.β. του άρθρου 6 της ΚΥΑ υπ' αριθμό 30677 (ΦΕΚ Τεύχος Β' 2968/05.05.2023)
----	---	---

3) Πάροχοι Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υποβολή αίτησης ενίσχυσης (για όλους)	i. Συμπλήρωση των πεδίων του Πληροφοριακού Συστήματος ΚΑΙ ii. Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης του Παραρτήματος V
2	Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών (για όλους)	i. Πίνακας ανάλυσης επενδυτικών δαπανών (σύμφωνα με το υπόδειγμα, Παράστημα ΙΧ) ii. Προμετρήσεις - προϋπολογισμούς για τις κατασκευές. iii. Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 8, της υποπαραγράφου 15.1, της παραγράφου 15 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ.
3	Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων (για όλους)	A. Τήρηση απλογραφικών λογιστικών βιβλίων i. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης) ii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης) B. Τήρηση διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων i. Οικονομικές καταστάσεις για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (αναρτημένες στο

		<p>ΓΕΜΗ)</p> <p>ii. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)</p> <p>iii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή για όσα έτη λειτουργεί σε περίπτωση λιγότερων από 3 διαχειριστικές χρήσεις (με αριθμό δήλωσης)</p>
4	Λίστα ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Λίστας του Παραρτήματος ΙΙΙ
5	Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VI
6	Νόμιμη σύσταση δικαιούχου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1	<p>i. Βεβαίωση καταχώρησης και μεταβολών του φορέα στο ΓΕΜΗ. (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>ii. Ισχύον καταστατικό (ΓΕΜΗ). (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>iii. Δήλωση μεταβολών από την αρμόδια ΔΟΥ ή Εκτύπωση "Προσωποποιημένης Πληροφόρησης" από το myaade.gr όπου αναφέρονται οι κωδικοί δραστηριότητας του φορέα</p> <p>iv. Στοιχεία πιστοποίησης της σύνθεσης του φορέα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής (Πρακτικά τελευταίας Γενικής Συνέλευσης Μετόχων / εταίρων / μελών του φορέα) (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>v. Εκτύπωση του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (ΚΜΠΔ) ή το αρχείο Γνωστοποιήσεων της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 4557/18, κατά περίπτωση. (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p> <p>vi. Δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 στην οποία δηλώνονται τα στοιχεία των Πραγματικών Δικαιούχων (ΠΔ) του αποδέκτη των κονδυλίων ή του αναδόχου (κατ' ελάχιστον, όνομα, επώνυμο, ΑΦΜ και ημερομηνία γέννησης), όπως αυτός (ΠΔ) ορίζεται στην παρ. 17 του άρθρου 3 του Ν. 4557/18, όπως ισχύει. Η παρούσα δήλωση συμπληρώνεται βάσει του υποδείγματος του Παραρτήματος XI «Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικού Δικαιούχου». (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p>

		<p>vii. Νομιμοποιητικά έγγραφα εκπροσώπησης (ΓΕΜΗ) (εκτός από ατομικές επιχειρήσεις)</p>
7	<p>Ιδιωτική συμμετοχή δικαιούχου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2</p>	<p>Η ιδιωτική συμμετοχή που αποτελείται από την ίδια συμμετοχή ή/και την εξωτερική χρηματοδότηση, κατά μόνας και συνδυαστικά, τεκμηριώνεται κατά περίπτωση, με τα ακόλουθα δικαιολογητικά:</p> <p>A1. Τεκμηρίωση ίδιας συμμετοχής (προσκομίζονται τα ακόλουθα δικαιολογητικά κατά περίπτωση νομικής μορφής και τρόπου εισφοράς).</p> <p>i. Βεβαίωση μέσου υπολοίπου, των εταιρικών λογαριασμών ή/και του τραπεζικού λογαριασμού των μετόχων / εταίρων, του τελευταίου μηνός πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, με σκοπό την απόδειξη της διαθεσιμότητας των ιδίων πόρων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής. Αιτήσεις που υποβάλλονται τον μήνα Μάιο θα φέρουν βεβαίωση από τραπεζικό ίδρυμα για τον μήνα Απρίλιο (1η έως 30η). Αντίστοιχα, αιτήσεις που θα υποβάλλονται τον μήνα Ιούνιο κα φέρουν βεβαίωση του μηνός Μαΐου κ.ο.κ.</p> <p>ii. Δικαιολογητικό του τρόπου σχηματισμού των φορολογηθέντων αποθεματικών από πραγματοποιηθέντα έσοδα (ενδεικτικά, Λογαριασμοί 46,48 (ΕΛΡ) ή 41.03, 41.04, 41.05 (ΕΓΛΣ), Ισολογισμός χρήσης σχηματισμού αυτών, Προσάρτημα Ισολογισμού με «Στοιχεία Καθαρής Θέσης», Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης, Απόφαση ΓΣ σχηματισμού αποθεματικών κατά περίπτωση)</p> <p>iii. Αύξηση μετοχικού / εταιρικού κεφαλαίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή σε περίπτωση προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού όπου και αναφέρεται ως σκοπός της

		<p>αύξησης η υλοποίηση της αιτούμενης επένδυσης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της απόφασης για την αύξηση του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου. <p>iv. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου πριν την ένταξη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τροποποίηση καταστατικού για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που έχει ήδη υλοποιηθεί. • Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της καταβολής της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου • Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή σε περίπτωση προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού (σε κάθε περίπτωση, κα αναφέρεται ο σκοπός της αύξησης) <p>A2. Τεκμηρίωση εξωτερικής χρηματοδότησης</p> <p>i. Πρόθεση δανειοδότησης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ ή</p> <p>ii. Έγκριση με τραπεζικό δανεισμό, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου ή Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου της Α.Ε. (Δ.Σ. ή Γ.Σ.) για την έκδοση ομολογιακού δανείου και βεβαίωση γνωστοποίησής της στο ΓΕΜΗ</p>
8	Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων	Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος II
9	Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (για όλους)	<p>Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος X</p> <p>1. συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Παραρτήματος X.</p> <p>2. Η σχετική μελέτη βιωσιμότητας, απαιτείται μόνο για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ) και προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα πληρωμής.</p>
10	Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων	Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων σύμφωνα με το Παράρτημα XII της Πρόσκλησης.
11	Φερεγγυότητα φορέα (για όλους)	<p>i. Φορολογική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης</p> <p>ii. Ασφαλιστική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της αίτησης.</p> <p>iii. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, που έχει εκδοθεί έως και τρεις (3) μήνες πριν την</p>

		υποβολή της αίτησης
12	Νόμιμη ένδειξη τόπου υλοποίησης (Εξασφάλιση τόπου εγκατάστασης)	Σε περίπτωση εγκατάστασης σε ιδιόκτητο χώρο: <ul style="list-style-type: none"> - Τίτλος κυριότητας και πιστοποιητικό μεταγραφής αυτού στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο ή Σε περίπτωση εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο: <ul style="list-style-type: none"> - Σύμβαση μίσθωσης με αντίστοιχη εγγραφή δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.
13	Άδεια Πάροχου Καταδυτικών Υπηρεσιών Αναψυχής	Προσκόμιση άδειας παρόχου καταδυτικών υπηρεσιών όπως περιγράφεται στο άρθρο 7 του Ν. 3409/2005.

I_2 Δικαιολογητικά αιτήματος πληρωμής

I_2.1 Δικαιολογητικά επιλεξιμότητας (μόνο κατά το πρώτο αίτημα πληρωμής)

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Νόμιμη ένδειξη τόπου υλοποίησης (για τις κατηγορίες δικαιούχων 1 & 2)	Α) Για τα καταδυτικά πάρκα (μόνο αν προβλέπονται δαπάνες για πόντιση): Απόφαση πόντισης με την διαδικασία που περιγράφεται από την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 3000.0/31173/2023 Β) Για τα νομικά πρόσωπα τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3153/2003 για την δημιουργία ελεύθερων τεχνητών υποβρύχιων αξιοθέατων: Απόφαση πόντισης με την διαδικασία που περιγράφεται από την Κ.Υ.Α. υπ' αριθμ. 3000.0/31173/2023
	Ιδιωτική Συμμετοχή δυνητικού Δικαιούχου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2	ι. Εφόσον η ίδια συμμετοχή θα υλοποιηθεί με αύξηση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου προσκομίζονται: -Πιστοποιητικό για την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ της καταβολής της αύξησης του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου ή στο οικείο Μητρώο.

2		<p>-Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την έγκριση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (ΑΜΚ).</p> <p>ii. Εφόσον η ιδιωτική συμμετοχή περιλαμβάνει τραπεζικό δανεισμό και πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης της ενίσχυσης δεν είχε προσκομιστεί έγκριση δανείου, προσκομίζεται έγκριση δανείου, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.</p>
---	--	---

I_2.2 Δικαιολογητικά φυσικού αντικείμενου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Όλες οι δαπάνες	i. Φωτογραφική τεκμηρίωση

I_2.3 Δικαιολογητικά οικονομικού αντικείμενου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Αποδεικτικά πληρωμής	Δικαιολογητικά του παραρτήματος VII
2	Καταβολή της ενίσχυσης	Πριν την καταβολή της ενίσχυσης ο δικαιούχος ενημερώνεται από τον ΦΥ ώστε να προσκομίσει: i. Φορολογική ενημερότητα για είσπραξη χρημάτων και ii. Ασφαλιστική ενημερότητα.
3	Κατάθεση επιχορήγησης	Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της επιχορήγησης
4	Φερεγγυότητα φορέα (μόνο για επιχειρήσεις)	i. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας

Ειδικότερα τα δικαιολογητικά οικονομικού αντικείμενου για τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή και μονομετοχικές εταιρείες του Δημοσίου, είναι:

- Σύμβαση έργου / προμήθειας / υπηρεσιών καθώς και τη σχετική διακήρυξη,
- Πιστοποιημένος λογαριασμός, υπογεγραμμένο από τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου, τον ανάδοχο και τον προϊστάμενο της αρμόδιας Διεύθυνσης ή Πρωτόκολλα / βεβαιώσεις παραλαβής συνοδευόμενα από σχετικά παραστατικά (επί πιστώσει ή εξοφλημένα, σύμφωνα με την σχετική σύμβαση με τον ανάδοχο),
- Βεβαίωση από τον προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δικαιούχου για τη συμμόρφωση των έργων με τις προδιαγραφές της Πρόσκλησης «Βελτίωση και τροποποίηση της προσβασιμότητας στις ελληνικές παραλίες» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

I_2.4 Δικαιολογητικά παραγράφου 11

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Αίτηση προκαταβολής	i. Πρωτότυπη εγγυητική επιστολή για την είσπραξη της προκαταβολής ii. Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της προκαταβολής
2	Αίτημα χρήσης καταπιστευματικού λογαριασμού	i. Όπως περιγράφεται στο θεσμικό πλαίσιο

3	Εκχώρηση του ποσού της επιχορήγησης	i. Σύμβαση με χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ
---	-------------------------------------	---

Σε κάθε στάδιο ελέγχου / αξιολόγησης ο αντίστοιχος ελεγκτής / αξιολογητής δύναται να ζητήσει πρόσθετα δικαιολογητικά και στοιχεία με σκοπό να διευκολυνθεί η διαδικασία ελέγχου / αξιολόγησης.

Παράρτημα ΙΙ: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης σχετικά με τη σώρευση κρατικών ενισχύσεων (μόνο για επιχειρήσεις)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΩΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS)

ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2023/2831

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν.1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁱ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁱⁱ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσειςⁱⁱⁱ, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

A. Η επιχείρηση ..... με ΑΦΜ
....., την οποία νομίμως εκπροσωπώ:

- I. Υποβάλλει την αίτηση χορήγησης .....προκειμένου να λάβει κρατική ενίσχυση η οποία είναι δυνατό να υπαχθεί στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis 2023/2831
- II. Δραστηριοποιείται στον τομέα/στους τομείς:.....
- III. Συνιστά «ενιαία επιχείρηση»^{iv} με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΦΜ
1.		
2.		
3.		

IV. Δεν συνιστά «ενιαία επιχείρηση» με καμία άλλη επιχείρηση

B. Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί^v στην ως άνω επιχείρηση^{vi, vii} βάσει της (αναφέρετε τη σχετική νομική βάση)....., αφορά δραστηριότητες της επιχείρησης που **δεν** εμπίπτουν:

- i) στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας^{viii, ix},
  - ii) στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας^x, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,
  - iii) στην πρωτογενή παραγωγή^{xi} γεωργικών προϊόντων^{xii},
  - iiii) στον τομέα της μεταποίησης^{xiii} και της εμπορίας^{xiv} γεωργικών προϊόντων, όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς,
  - iv) εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
  - v) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων.
- Γ.** (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται σε κάποιον από τους μη επιλέξιμους για ενίσχυση τομείς και επίσης σε τομέα επιλέξιμο για ενίσχυση βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2023/2831)

Η επιχείρηση, καθώς δραστηριοποιείται στον τομέα (στους τομείς).....ο οποίος (οι οποίοι) είναι μη επιλέξιμοι για ενίσχυση, διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι δεν ενισχύεται η μη επιλέξιμη δραστηριότητα.

- Δ. Στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων που συνιστούν με αυτήν «ενιαία επιχείρηση», έχουν χορηγηθεί σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών, οι κάτωθι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας:

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS) ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (αφορά την επιχείρηση δικαιούχο της ενίσχυσης και τις επιχειρήσεις που τυχόν συνιστούν ενιαία επιχείρηση με αυτήν)							
α/α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ DE MINIMIS	ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. & ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ^{xv}	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ¹⁵	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

- Ε. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω ..... (αναφέρεται η σχετική νομική βάση), αθροιζόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης», βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1408/2013 της Επιτροπής ή/και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 717/2014 της Επιτροπής, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

- ΣΤ. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η σώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

- Ζ. Αποδέχομαι οποιονδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών.

Ημερομηνία: ...../...../.....

(Υπογραφή)

Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

² Αναγράφεται ολογράφως.

³ Οποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

⁴ Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

- α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
- β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
- γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας
- δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

⁵ Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ή σσονος σημασίας στην επιχείρηση.

⁶ Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

⁷ Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

⁸ Ως προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

⁹ Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

¹⁰ Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

¹¹ Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

¹² Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013.

¹³ Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

¹⁴ Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση ή πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

¹⁵ Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησής της ενίσχυσης.

Παράρτημα III: Λίστα ελέγχου για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

CHECK LIST – ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
<p>I. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΔΗΛΑΔΗ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΑΓΑΘΑ Η΄/ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΜΙΑ ΑΓΟΡΑ;</p>		<p>ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗ, ΜΕΤΑΒΕΙΤΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ II.</p> <p>ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ, ΚΑΛΕΙΣΤΕ ΝΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ:</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η δραστηριότητα του δικαιούχου συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας, δηλ.; ▪ στρατός ▪ αστυνομία ▪ ασφάλεια και έλεγχος αεροπλοΐας ▪ ασφάλεια και έλεγχος θαλάσσιας κυκλοφορίας ▪ επιτήρηση προς αποφυγή ρύπανσης ▪ οργάνωση και μέτρα επιβολής των ποινών φυλάκισης ▪ άλλο (παρακαλώ περιγράψτε αναλυτικά) 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια ▪ εάν η κοινωνική ασφάλιση είναι υποχρεωτική ▪ εάν το σύστημα εκπληρώνει αποστολή αποκλειστικά κοινωνικό χαρακτήρα ▪ εάν το σύστημα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα 		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν το σύστημα βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης ή στην αρχή της κεφαλαιοποίησης (εάν οι παροχές είναι ανεξάρτητες ή εξαρτώνται από τις εισφορές του ασφαλισμένου) ▪ εάν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εποπτεύεται από το κράτος 		
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής ή νοσοκομειακής περίθαλψης? Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν ο δικαιούχος εάν ο δικαιούχος αποτελεί μέρος του εθνικού συστήματος υγείας ▪ εάν βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης σε αντίθεση με την αρχή ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου ▪ εάν ο δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από ιδιωτικούς πόρους (πχ. ασθενείς) <p>εάν οι υπηρεσίες παρέχονται χωρίς επιβάρυνση με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους</p>		
<p>Η δραστηριότητα του δικαιούχου είναι στον τομέα της εκπαίδευσης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν ο δικαιούχος επιδιώκει την εκπλήρωση δημόσιας αποστολής/παροχή δημόσιας εκπαίδευσης 		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν ο δικαιούχος οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος ▪ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους ▪ εάν ο δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από μαθητές & τους γονείς τους ▪ εάν ο δικαιούχος εποπτεύεται από το κράτος		
---	--	--

<p>II. ΕΑΝ Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΕΛΕΓΞΤΕ ΑΝ ΠΛΗΡΟΥΝΤΑΙ ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ ΟΙ ΚΑΤΩΘΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ. ΕΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΕΝΤΕ ΤΜΗΜΑΤΑ, ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΤΕ:</p>		
<p>1. ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ ΑΜΕΣΗ Η΄ ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ;</p>		
<p>Πρόκειται για επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, άμεση επένδυση στο κεφάλαιο επιχείρησης ή όφελος σε είδος που χορηγείται από το Δημόσιο ;</p>		
<p>Το μέτρο αφορά παραίτηση από είσπραξη κρατικών πόρων οποιουδήποτε είδους ;</p>		
<p>Σε περίπτωση που εμπλέκεται κάποιος ενδιάμεσος/ ιδιωτικός φορέας, η απόφαση για την μεταφορά κρατικών πόρων μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος ;</p>		
<p>Υφίσταται επιρροή από την μεριά του κράτους στη μεταφορά κρατικών πόρων ;</p>		
<p>Συμμετέχει το κράτος στην ανακατανομή πόρων μεταξύ ιδιωτικών φορέων ;</p>		
<p>1. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΣΥΝΙΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ; (δηλ. κάποιο οικονομικό όφελος που η επιχείρηση δεν θα αποκτούσε υπό συνθήκες συνθήκες της αγοράς)</p>		
<p>Τηρείται η αρχή του ιδιώτη επενδυτή/πωλητή;</p>		
<p>Το μέτρο αποτελεί αντιστάθμισμα για την παροχή ΥΓΟΣ ;</p>		
<p>1. ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟ ; (ΕΙΔΙΚΑ ΕΑΝ ΑΦΟΡΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΤΡΑ Ή ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ)</p>		

Το μέτρο αφορά συγκεκριμένες επιχειρήσεις μόνο ; Ποιοι είναι οι γενικά εφαρμοστέοι κανόνες (γενικό σύστημα αναφοράς);		
Το μέτρο συνιστά εξαίρεση (απαλλαγή) ή παρέκκλιση από τους γενικά εφαρμοστέους κανόνες ;		
Το μέτρο αφορά επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένο γεωγραφική περιοχή της Ελληνική επικράτειας;		
1. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΞΥ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ;		
Το μέτρο ενισχύει την θέση της δικαιούχου εταιρείας σε σύγκριση με άλλες εταιρείες που ανταγωνίζονται στην ενδοεθνική αγορά ;		
Οι δραστηριότητες του δικαιούχου είναι καθαρά τοπικού χαρακτήρα;		
1.ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΝΟΘΕΥΕΙ Ή ΑΠΕΙΛΕΙ ΝΑ ΝΟΘΕΥΣΕΙ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ;		
Δραστηριοποιείται ο δικαιούχος σε μια αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό ?		
Εάν η αγορά δεν είναι ανοικτή στον ανταγωνισμό, ασκεί ο δικαιούχος άλλες οικονομικές δραστηριότητες σε τομέα που είναι ανοιχτός στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος;		
Εάν ο δικαιούχος δραστηριοποιείται σε αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος, τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για κάθε δραστηριότητα ;		

Παράρτημα IV: Λίστα ελέγχου για την τήρηση των προϋποθέσεων του Κανονισμού 2831/2023 (De Minimis) (συμπληρώνεται από την Αναθέτουσα Αρχή)

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) αριθ. 2831/2023 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (εφεξής ο Κανονισμός)

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	(ΝΑΙ /ΟΧΙ /ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:
ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΟΙ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ/ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Άρθρο 1 του Κανονισμού);		
Αναφέρεται ρητά στη νομική βάση ότι δεν είναι επιλέξιμοι για ενίσχυση οι παρακάτω τομείς; Πρωτογενής παραγωγή γεωργικών προϊόντων, προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας Μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά· Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς·		Άρθρο ... παρ. ... της [ΚΥΑ]
Διασφαλίζεται ότι δεν θα χορηγηθούν ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη;		
Τίθεται ως όρος για τη χορήγηση ενίσχυσης η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων;		
Στην περίπτωση που είναι επιλέξιμες επιχειρήσεις με μικτή δραστηριότητα (δηλαδή επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους και σε μη επιλέξιμους προς ενίσχυση τομείς), προβλέπεται η υποχρέωση του δικαιούχου για διακριτή λογιστική παρακολούθηση;		

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	(ΝΑΙ /ΟΧΙ /ΔΑ)	ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:
ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ Η ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ;		
<p>Ορίζεται ότι το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ (ακαθάριστο ποσό, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση) σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών (άρθρο 3, παρ. 2, 5 του Κανονισμού);</p> <p>Προβλέπεται για τις ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις αναγωγή στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους; (παρ. 6)</p>		
<p>Γίνεται αναφορά στην έννοια της ενιαίας επιχείρησης όπως αυτή ορίζεται στο Άρθρο 2, παρ. 2 του Κανονισμού;</p>		
<p>Διευκρινίζεται ότι όταν με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης βάσει του παρόντος Κανονισμού σημειωθεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου που προβλέπεται στην παρ.2 του άρθρου 3, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του παρόντος Κανονισμού; (παρ. 7)</p>		
ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ Η ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΙΑΦΑΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ (Άρθρο 4 του Κανονισμού);		
<p>Σε περίπτωση που η ενίσχυση χορηγείται με την μορφή δανείου, προβλέπονται οι προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του Κανονισμού;</p>		
<p>Σε περίπτωση που η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή εισφοράς κεφαλαίου/επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου προβλέπεται ότι το συνολικό ποσό της κρατικής εισφοράς δεν πρέπει να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που ισχύει για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας; (αρ. 4 παρ. 4 και 5)</p>		
<p>Σε περίπτωση που η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή εγγύησης, προβλέπονται οι προϋποθέσεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του Κανονισμού;</p>		
<p>Σε περίπτωση ενισχύσεων που περιλαμβάνονται σε άλλες πράξεις, προβλέπεται οροφή, με την οποία διασφαλίζεται η μη υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου (παρ. 8 του άρθρου 4 του Κανονισμού)</p>		
<p>Σε περίπτωση μεσολάβησης ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού, προβλέπονται οι προϋποθέσεις της παρ. 7 του άρθρου 4;</p>		

ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ Η ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΩΡΕΥΣΗΣ (Άρθρο 5 του Κανονισμού);		
Επιτρέπεται στον δικαιούχο η λήψη ενίσχυσης και από άλλη πηγή για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου;		
Αν ναι, προβλέπεται ότι η σώρευση των ενισχύσεων δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε Κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση της ΕΕ (παράγραφος 2)		
ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ Η ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ; (άρθρα 6 & 7 του Κανονισμού)		
Προβλέπεται η τήρηση αρχείου από την χορηγούσα αρχή με όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για να αποδειχθεί ότι έχουν τηρηθεί οι όροι του Κανονισμού, για 10 οικονομικά έτη από την χορήγηση των ενισχύσεων; (παρ. 3 άρθρου 6)		
Προβλέπεται η υποχρέωση εξακρίβωσης ότι η χορήγηση νέας ενίσχυσης δεν οδηγεί σε υπέρβαση του ορίου που καθορίζεται το άρθρο 3 παρ.2; (παρ. 4 άρθρου 6)		
Προβλέπεται η υποχρέωση έγγραφης ή ηλεκτρονικής ενημέρωσης προς την επιχείρηση από τις αρμόδιες αρχές για το ποσό της ενίσχυσης (άρθρο 7 παρ. 4);		
Προβλέπεται η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης από τον δικαιούχο σχετικά με τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχει λάβει - σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης όπως έχει οριστεί ανωτέρω - βάσει του παρόντος Κανονισμού ή άλλων Κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατά τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη και κατά το τρέχον οικονομικό έτος; (άρθρο 6 παρ. 2 του Κανονισμού)		

Παράρτημα V: Αίτημα χρηματοδότησης (για όλους)

0. ΕΓΓΡΑΦΟ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο Δικαιούχος (ο νόμιμος εκπρόσωπος) επισυνάπτει στο Πληροφοριακό Σύστημα ένα ηλεκτρονικό έντυπο (.pdf) με ψηφιακή υπογραφή ή βεβαίωση γνησιότητας εγγράφου μέσω του gov.gr, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης.

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
	Τίτλος Επένδυσης
	Τίτλος Επένδυσης (Αγγλικά)
	Κατηγορία Δικαιούχου

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

A.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
2.	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
2.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.
	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ(Αγγλικά)	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.
	ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ. (Προαιρετικό πεδίο συμπλήρωσης)
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΝΑΡΞΗΣ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.
	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΟΕ/ΕΕ/ΙΚΕ/ΕΠΕ/ΑΕ/ΚΟΙΣΠΕ/ΑΤΟΜ.ΕΠ./ΟΤΑ/ΑΛ.ΣΥΝΕΤ.
	Α.Φ.Μ.	Συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. της Επιχείρησης
	Υ.Α.Τ. (ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ)	Συμπληρώνεται εφόσον αφορά
	Δ.Ο.Υ.	
	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	Συμπληρώνεται ο αριθμός των κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων
	ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ/ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ
	ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΜΙΚΡΗ/ΜΕΣΣΑΙΑ/ΜΕΓΑΛΗ
2.2	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ (ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ NUTS Level II Κωδικοποίηση)⁸	
	2.2.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	2.2.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	2.2.3. ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	2.2.4. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
2.2.5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	ΟΔΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	2.2.6. ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	2.2.7. FAX	Προαιρετικό προς συμπλήρωση
	2.2.8. Ιστοχώρος (Website)	Προαιρετικό προς συμπλήρωση

⁸ Για υπό σύσταση φορείς τα στοιχεία της μελλοντικής έδρας

2.2.9. Ηλεκτρονική Διεύθυνση (e-mail) (αποκλειστικά της επιχείρησης ή του νόμιμου εκπροσώπου)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
---	-----------------------------

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ / ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ

3.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ	
	ΕΠΩΝΥΜΟ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΟΝΟΜΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	Α.Φ.Μ.	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΟΔΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΑΡΙΘΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΠΟΛΗ / ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ / ΤΘ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΤΗΛΕΦΩΝΟ (Σταθερό)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΤΗΛΕΦΩΝΟ (Κινητό)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	FAX	Προαιρετικό προς συμπλήρωση
	e-mail νόμιμου εκπροσώπου ή της επιχείρησης	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση

4. ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (Κ.Α.Δ.)

4.	Κ.Α.Δ. – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
4.1	Κ.Α.Δ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΚΑΤΑΤΑΧΘΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Προστίθενται οι απαραίτητες γραμμές)		
A/A	Κωδικός	Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Ημερομηνία προσθήκης
	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
1			
2			
3			
4			

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

5	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	
	ΤΟΠΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	
	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΓΟΥ	
	ΕΙΔΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	Επιχορήγηση
	ΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ Π/Υ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	χωρίς ΦΠΑ: με ΦΠΑ:

ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
Περιγραφή του έργου	

6. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

6	ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	
Τίτλος άδειας	Δυναμικότητα	Αριθμός Άδειας
ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	<i>Μόνο εφόσον υπάρχει άδεια</i>	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	<i>Μόνο εφόσον υπάρχει άδεια</i>	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ	<i>Μόνο εφόσον υπάρχει άδεια</i>	
ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Απαλλαγή από υποχρέωση έκδοσης άδειας λειτουργίας	ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Παρατηρήσεις που αφορούν τις άδειες		
<i>Συμπληρώνεται με τυχόν παρατηρήσεις σχετικά με την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, πρέπει να υπάρξει σχετική αναφορά στο πεδίο αυτό</i>		

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

7.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
7.1	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (Συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία της επιχείρησης και τα στοιχεία συνδεδεμένων και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα με τον ορισμό των ΜΜΕ)	
	ΕΤΟΣ ν-1	ΕΤΟΣ ν
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΣΕ €)	<i>Υποχρεωτικό πεδίο</i>	<i>Υποχρεωτικό πεδίο</i>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΣΕ €)	<i>Υποχρεωτικό πεδίο</i>	<i>Υποχρεωτικό πεδίο</i>
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ (ΣΕ ΕΜΕ)	<i>Υποχρεωτικό πεδίο</i>	<i>Υποχρεωτικό πεδίο</i>
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση Με επιλογή από: ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ, ΜΙΚΡΗ, ΜΕΣΑΙΑ.</i>	

8. ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

8	ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ (ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ)
----------	--

	Τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων για τη δημοσιότητα, την πληροφόρηση και τη διάχυση των αποτελεσμάτων	
	Ο δικαιούχος δεσμεύεται ότι το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει σαφείς και συγκεκριμένες δεσμεύσεις ως προς την τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων περί δημοσιότητας και πληροφόρησης.	ΝΑΙ/ΟΧΙ
	Τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων που αφορούν κρατικές ενισχύσεις	
	Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις κατά το στάδιο της πρόσκλησης, της απόφασης ένταξης και πιθανών τροποποιήσεων αυτής.	ΝΑΙ/ΟΧΙ
	Τήρηση των κατευθυντηρίων αρχών που προβλέπονται από τους Κανονισμούς και αφορούν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας για τα ΑμεΑ	
	Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές και να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα.	ΝΑΙ/ΟΧΙ

Προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας είναι η θετική απάντηση **ΝΑΙ** σε όλα τα ανωτέρω.

ΑΝ ΟΧΙ ΔΕΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	
9.	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	
9.1	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	ΔΗΜΟΣ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	ΟΔΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΟΣ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>
	e-mail	<i>Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση</i>

9.2	Κ.Α.Δ. ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (εφόσον είναι παραπάνω από ένας προστίθεται γραμμή)		
A/A	Κωδικός	Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΟΝ ΚΑΔ;
1			ΝΑΙ/ΟΧΙ
9.3	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ (ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ) ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗΣ – ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ (ΑμεΑ)		
	Υπάρχουν υποδομές διευκόλυνσης πρόσβασης των ΑμεΑ;		ΝΑΙ/ΟΧΙ

ΕΙΔΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑμεΑ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ		
9.3.1	ΡΑΜΠΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ
9.3.2	ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ ΑμεΑ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ
9.3.3	ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ ΑμεΑ (ΟΠΤΙΚΟΙ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ κλπ)	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ
9.3.4	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ ΑμεΑ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ
9.3.5	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑμεΑ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ

1. Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από και προς τον ΦΔ μέσω του ΗΠΔΕ ή/και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχει δηλώσει ο υποψήφιος, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

2. Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α'75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα σχετικά δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

Ο νόμιμος εκπρόσωπος

Όνομ/μο

Υπογραφή

Παράρτημα VI: Υπεύθυνη Δήλωση ΜΜΕ (μόνο για επιχειρήσεις)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ	Υπουργείο Τουρισμού								
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης:									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:		TK:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ.					
				Ταχ. (Email):					

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

ΑΦΜ: .....

Τύπος της επιχείρησης (βλέπε επεξηγητικό σημείωμα)

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

Ανεξάρτητη επιχείρηση

Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Συνδεδεμένη επιχείρηση

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και το τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ τελικό σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

Όχι

Ναι

σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος

να εκπροσωπεί την επιχείρηση: .....

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986 ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παραρτημάτων της είναι ακριβή.

..... (τόπος), .../...../2024 (ημερομηνία)

(υπογραφή):

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ**ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ****Επισυναπτόμενα παραρτήματα**

- Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)
- Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση ⁽¹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾ :			
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1. Στοιχεία ⁽²⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β ⁽³⁾)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο			

⁽¹⁾ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3.

⁽²⁾ Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση (ορισμός, άρθρο 4).

⁽³⁾ Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή – εφόσον υπάρχουν – τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον καθορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς ⁽¹⁾], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχεία επιχείρησης)	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ).	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(εφόσον χρειάζεται, να προστεθούν σελίδες ή να μεγαλώσει ο πίνακας)

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

(¹) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ**1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης**

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

ΑΦΜ: .....

Όνοματεπώνυμο νόμιμου εκπροσώπου: .....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:			
Ακαθάριστα στοιχεία	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης.⁽¹⁾ Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής ⁽²⁾ που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου: .....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής ⁽²⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση): .....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

«Πίνακας εταιρικής σχέσης»

Ποσοστό: ...	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

⁽¹⁾ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

⁽²⁾ Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις****Α. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση**

Περίπτωση 1: Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].

Περίπτωση 2: Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2).

Β. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	ΑΦΜ	Νόμιμος Εκπρόσωπος
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας : .....

ΑΦΜ: .....

Ονοματεπώνυμο Νόμιμου Εκπροσώπου: .....

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (1).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΚΤΙΜΩΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ****I. ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Ο ορισμός των ΜμΕ⁹ κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων ανάλογα με τον τύπο των σχέσεων που διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις σε επίπεδο συμμετοχής στο κεφάλαιο, στα δικαιώματα ψήφου ή δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής¹⁰.

Τύπος 1: ανεξάρτητη επιχείρηση

Αποτελεί τη συνθηθέστερη περίπτωση. Πρόκειται απλά για όλες τις επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στους άλλους δύο τύπους επιχειρήσεων, δηλαδή στις συνεργαζόμενες ή στις συνδεδεμένες.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι ανεξάρτητη εάν:

- δεν έχει συμμετοχή 25 % ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση,
- το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της δεν ανήκει σε μία άλλη επιχείρηση ή σε δημόσιο οργανισμό ή από κοινού σε πολλές συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή σε δημόσιους οργανισμούς, πλην ορισμένων εξαιρέσεων¹¹,
- δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ούτε περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς επιχείρησης που καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς και συνεπώς δεν είναι συνδεδεμένη επιχείρηση¹².

⁹ Στη συνέχεια του κειμένου, ο όρος «ορισμός» αναφέρεται στο παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής που αφορά τον ορισμό των ΜμΕ.

¹⁰ Ορισμός, άρθρο 3.

¹¹ Μία επιχείρηση μπορεί ωστόσο να εξακολουθήσει να είναι ανεξάρτητη εάν το κατώτατο όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, στην περίπτωση των παρακάτω κατηγοριών επενδυτών (εφόσον αυτοί δεν είναι συνδεδεμένοι με την αιτούσα επιχείρηση):

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται συστηματικά σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου («άγγελοι επιχειρήσεων») και που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον οι συνολικές επενδύσεις των εν λόγω επιχειρήσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνουν το ποσό των 1 250 000 ευρώ,

β) πανεπιστήμια ή ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,

γ) θεσμικοί επενδυτές συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης (Ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2, εδάφιο 2).

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και λιγότερο από 5000 κατοίκους.

¹² — Εάν η εταιρική έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε κράτος μέλος που προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης παρομοίων λογαριασμών κατά την έννοια της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η επιχείρηση οφείλει ωστόσο να διευκρινίζει ότι δεν πληροί κάποιον από τους ορους που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

—Υπάρχουν ορισμένες πολύ σπάνιες περιπτώσεις όπου μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με μία άλλη μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 3).

—Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η σχετικά σπάνια περίπτωση μία επιχείρηση να καταρτίζει με δική της πρωτοβουλία ενοποιημένους λογαριασμούς χωρίς να της επιβάλλεται παρόμοια υποχρέωση από την προαναφερόμενη έβδομη οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση δεν είναι υποχρεωτικά συνδεδεμένη και μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μονό συνεργαζόμενη.

Για να προσδιοριστεί εάν μία επιχείρηση είναι συνδεδεμένη ή όχι, πρέπει να εξακριβώνεται σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις εάν η επιχείρηση πληροί ή όχι κάποιον από τους ορους που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού, ενδεχομένως μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

Τύπος 2: συνεργαζόμενη επιχείρηση

Ο τύπος αυτός αντιπροσωπεύει την περίπτωση επιχειρήσεων που διατηρούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις, χωρίς όμως η μία να ασκεί σημαντικό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο στην άλλη. Είναι συνεργαζόμενες οι επιχειρήσεις που δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ούτε και συνδεδεμένες μεταξύ τους.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι συνεργαζόμενη με μία άλλη εάν:

- κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % σε αυτήν, ή η άλλη επιχείρηση κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % στην αιτούσα επιχείρηση και
- οι επιχειρήσεις δεν είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια που περιγράφεται παρακάτω, πράγμα που σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι τα δικαιώματα ψήφου της μιας στην άλλη δεν υπερβαίνουν το 50 % και
- η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση βάσει ενοποίησης ούτε περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς αυτής της άλλης επιχείρησης ή μίας επιχείρησης που είναι συνδεδεμένη με την τελευταία αυτή⁹.

Τύπος 3: συνδεδεμένη επιχείρηση

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε έναν όμιλο, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου (ακόμη και μέσω συμφωνιών ή σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω φυσικών προσώπων που είναι μέτοχοι), ή μέσω της ικανότητας άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε μία επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για πιο σπάνιες περιπτώσεις που διακρίνονται κατά κανόνα σαφέστατα από τους δύο προαναφερόμενους τύπους.

Προκειμένου να μην συναντήσουν οι επιχειρήσεις δυσκολίες ερμηνείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε αυτόν τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στο αντικείμενο του ορισμού, τους όρους που προβλέπονται στο πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς¹³, η οποία εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια.

Συνεπώς, μία επιχείρηση γνωρίζει κατά κανόνα αμέσως εάν είναι συνδεδεμένη, εφόσον υποχρεούται κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει παρόμοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Οι δύο μοναδικές και σπάνιες περιπτώσεις κατά τις οποίες μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί συνδεδεμένη ενώ δεν υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς περιγράφονται στις δύο πρώτες παραγράφους της υποσημείωσης 5 στο τέλος το παρόντος επεξηγηματικού σημειώματος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πρέπει να διευκρινίζει εάν πληροί κάποιον από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

II. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ¹⁴

¹³Εβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασισμένη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 1 283 της 27.10.2001, σ. 28).

¹⁴Ορισμός, άρθρο 5.

Ο αριθμός των εργαζομένων μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ).

Ποιοι λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων;

- Οι μισθωτοί της εξεταζόμενης επιχείρησης,
- τα πρόσωπα που εργάζονται για αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης με αυτή και εξομοιούνται προς μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι μέτοχοι που απασχολούνται συστηματικά στην επιχείρηση και έχουν οικονομικά οφέλη από αυτή.

Οι ασκούμενοι ή οι φοιτητές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης άσκησης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των εργαζομένων.

Πώς υπολογίζεται ο αριθμός των εργαζομένων;

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης με πλήρη απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός εκφράζεται σε ΕΜΕ.

Η εργασία προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ή που έχουν εργαστεί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως διάρκειας, ή η εποχιακή εργασία, υπολογίζονται σε κλάσματα ΕΜΕ.

Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται.

Παράρτημα VII: Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου (για όλους)

Α) για φυσικά ή νομικά πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της επενδυτικού σχεδίου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ.1079/6.4.2015) και η εξόφλησή της να γίνεται – ώστε εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου – με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

Α. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.

Β. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

α. Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).

β. Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας της κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).

γ. Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.

δ. Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

ε. Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του για την αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν δαπάνη για την οποία πρόκειται να εκδοθεί παραστατικό καθαρής αξίας άνω των 500 ευρώ, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

1. Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης)
- ii. φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και 1.3 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

2. Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – επενδυτής και
- ii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

3. Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή
- ii. τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και
- iii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

4. Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) της τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής,
- ii. σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και

iii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

5. Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:

i. έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου),

ii. αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και

iii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

6. Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση θα υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή θα αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται:

i. αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει της κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και

ii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής –ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

i. αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή και

ii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για της δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται

επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών θα συνοδεύεται από της κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014). Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφα ή μηχανογραφική τήρηση) θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων/εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης, της τηρούνται σε ξεχωριστή λογιστική μερίδα.

Γενικές επισημάνσεις:

Σε κάθε περίπτωση ο ΦΥ έχει το δικαίωμα να ζητήσει την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα έχει πλήρως εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση/οριστικοποίηση της εκάστοτε τελικής έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης της επένδυσης.

Οι δαπάνες του επιχειρηματικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.

Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την επένδυση στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του επιχειρηματικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.

Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική έκδοση ή και πληρωμή τιμολογίου με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).

Οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και

όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.

Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταίρων /μετόχων της επιχείρησης.

Δεν θα γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.

Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) θα καταχωρηθούν στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει της πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για της σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια, σε κάθε περίπτωση θα εκτυπώνονται.

Στην περίπτωση που έχει δοθεί προκαταβολή για την προμήθεια δαπάνης η οποία δεν έχει παραληφθεί, είναι δυνατή η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης εφόσον το σχετικό αίτημα περιληφθεί (οριστικοποιηθεί) στα πρώτα 3 αιτήματα πληρωμής, υπό τον όρο ότι ο δαπάνη θα έχει εγκατασταθεί και λειτουργήσει στο αμέσως επόμενο αίτημα πληρωμής και όχι μεταγενέστερα του τελικού αιτήματος πληρωμής (ολοκλήρωση της επένδυσης).

Η ενίσχυση καταβάλλεται με την προσκόμιση α) των δικαιολογητικών καταβολής και εξόφλησης της προκαταβολής σύμφωνα με τα οριζόμενα πιο πάνω για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης και β) του προτιμολογίου ή του proforma invoice (απόκτηση από το εξωτερικό) ή του συμφωνητικού που υποβλήθηκε στην εφορία (για έργα πολιτικού μηχανικού). Σε διαφορετική περίπτωση ο ΦΥ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.

Β) για νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου/ μονομετοχική Εταιρεία του Δημοσίου,

Τα προβλεπόμενα σύμφωνα με τις διαδικασίες

- του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»,
- του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»,
- του ν. 4914/2022 (Α' 61), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και άλλες διατάξεις».

Παράρτημα VIII: Πίνακας Κυρώσεων (για όλους)

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ / Η ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		
ΟΡΟΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ	ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΟΥ / ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΟΥ / ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
1) Τήρηση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης	Στην περίπτωση μη τήρησης το χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης, και παρόδου προθεσμίας κατά την οποία ο δικαιούχος δεν έχει ενημερώσει τους φορείς παρακολούθησης της επένδυσης για την πορεία της και δεν έχει αιτηθεί παράταση δεόντως αιτιολογημένη, η επένδυση θεωρείται ότι εγκαταλείφθηκε, η απόφαση ένταξης ανακαλείται και οι τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις αναζητούνται.	
2) Διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης / Διακοπή ενισχυόμενης δραστηριότητας		Σε περίπτωση που η επιχείρηση διακόψει οριστικά τη λειτουργία της ή τη δραστηριότητα για την οποία έχει ενισχυθεί, ο ΦΥ οφείλει να προβεί άμεσα στην ανάκτηση της καταβληθείσας δημόσιας δαπάνης αναλογικά για τα έτη διακοπής της ενισχυθείσας δραστηριότητας.
3) Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων που ενισχύθηκαν	Μεταβίβαση παγίων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο του Υποέργου χωρίς την άμεση αντικατάστασή τους από άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα, και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, οδηγεί σε μη πιστοποίηση της επένδυσης	Μεταβίβαση παγίων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, χωρίς την άμεση αντικατάστασή τους με άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα, και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, οδηγεί σε ανάκτηση της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε για

	και ανάκτηση των τυχόν καταβληθεισών ενισχύσεων.	την απόκτηση των παγίων αυτών με την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση δεν έχει διακόψει τη δραστηριότητα για την οποία ενισχύθηκε. Σε αντίθετη περίπτωση η καταβληθείσα δημόσια δαπάνη ανακτάται στο σύνολό της.
4) Πώληση παγίων που αντικαταστάθηκαν μέσω της αίτησης ενίσχυσης, ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.	Στην περίπτωση αυτή ανακτάται η δημόσια δαπάνη που καταβλήθηκε για την αντικατάστασή τους.	
5) Διαπίστωση μη νόμιμης λειτουργίας της επένδυσης (λειτουργία χωρίς αδειοδοτήσεις, νοθεία παραγόμενων προϊόντων)		Σε περίπτωση διαπίστωσης από τον ΦΥ ή τα εξουσιοδοτημένα από αυτόν όργανα, μη νόμιμης λειτουργίας της Επιχείρησης, ενημερώνεται η αρμόδια υπηρεσία και επιβάλλεται κύρωση ύψους 1% της δημόσιας δαπάνης
6) Μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός Ένωσης όπου απαγορεύεται		Πλήρης ανάκτηση ενίσχυσης
7) Εξόφληση τιμολογίου με τρόπο μη αποδεκτό από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο		Ανακτάται η δημόσια δαπάνη που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο τιμολόγιο στο σύνολό της

Παράρτημα Χ: Συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH) (για όλους)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ¹⁵ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ.				
			Ταχ. (Email):				

Δηλώνω υπεύθυνα ότι, το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο συμμορφώνεται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία και συγκεκριμένα με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH), όπως παρουσιάζεται στην ακόλουθη λίστα ελέγχου:

Παρακαλείσθε να αναφέρετε ποιοι από τους ακόλουθους περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική DNSH αξιολόγηση του Υποέργου:	Ναι	Όχι	Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγθεί το «Όχι»
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής			
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή			

¹⁵Αναγράφεται ολογράφως

Βιώσιμη χρήση και προστασία του νερού και των θαλάσσιων πόρων			
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης			
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στον αέρα, στο νερό ή στο έδαφος			
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων			

Αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Αποτελέσματα ελέγχου στο πλαίσιο συμμόρφωσης του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα η συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Αποτελέσματα ελέγχου ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021.

Υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού

Μη υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού (συνεπάγεται με απόρριψη σχετικά με τη συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης)

Σε περίπτωση υποβολής Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού ελέγχεται:

α) Η σαφής και αιτιολογημένη συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία	☐ Ναι ☐ Όχι
β) Η σαφής και αιτιολογημένη αποτύπωση ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021.	☐ Ναι ☐ Όχι

<p>Γ.1) Η ύπαρξη μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (sustainability proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον απαιτείται¹⁶.</p> <p><i>Κατ' εφαρμογή της Ανακοίνωσης 2021/C 280/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και υπό τους όρους της παρ. 1.3 της ανωτέρω Ανακοίνωσης ελέγχεται η ύπαρξη και το περιεχόμενο μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, η οποία εκπονείται από συμβούλους / μηχανικούς σύμφωνα με την κλιματική διάσταση και την περιβαλλοντική διάσταση, όπως ορίζονται στην υπ' αρ. 2021/C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής.</i></p>	☐ Ναι ☐ Όχι
<p>Γ.2) Στη μελέτη ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing), περιλαμβάνεται απαραίτητα περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας με τα ακόλουθα στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ αποτελέσματα του ελέγχου ☐ τις επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν (αρνητικές ή θετικές) ☐ τα βασικά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων που θα εφαρμοστούν ☐ ειδικά για έργα τα οποία απαιτούν Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τους υπολειπόμενους κινδύνους μετά την εφαρμογή όλων των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων. Πρέπει να επεξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους οι εν λόγω υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι μετριασμένες επιπτώσεις είναι αποδεκτοί/αποδεκτές για να προχωρήσει περαιτέρω η χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου και συνάδουν με τους στόχους του InvestEU. <p>Κατά περίπτωση, θα πρέπει να καλύπτεται επίσης η χρηματική αποτίμηση και η συνεκτίμηση των αρνητικών και θετικών επιπτώσεων (συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών παραγόντων στην οικονομική αποτίμηση).</p>	☐ Ναι ☐ Όχι
<p>Γ.3) κατάλογοι σημείων ελέγχου προς χρήση από τους εταίρους υλοποίησης για τον έλεγχο βιωσιμότητας, σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), μόνο για την κλιματική και την περιβαλλοντική διάσταση.</p> <p>Πληροφορίες που ανά περίπτωση απαιτείται να συμπεριληφθούν στην περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας:</p> <p>α) Προσδιορισμός της επενδυτικής δραστηριότητας: γενικές πληροφορίες σχετικά με την επενδυτική δραστηριότητα (τομέας και πεδίο επιλεξιμότητας, είδος χρηματοδότησης, ποσό, συνολικό κόστος, τελικός αποδέκτης, τοποθεσία κ.λπ.)</p>	☐ Ναι ☐ Όχι

¹⁶Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01 (Παρ. 1.3), δεν απαιτείται έλεγχος βιωσιμότητας στις ακόλουθες περιπτώσεις: i) Επενδυτικά έργα των οποίων το συνολικό επενδυτικό κόστος δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ), ii) Όσον αφορά την επιχειρηματική χρηματοδότηση γενικού σκοπού/τις άμεσες επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, η συνολική χρηματοδότηση που παρέχει ο εταίρος υλοποίησης στον τελικό αποδέκτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ.

β) Οδηγία ΕΠΕ: επενδυτική δραστηριότητα που υπόκειται σε ΕΠΕ (που απαιτεί έλεγχο περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ανεξάρτητα από το συνολικό κόστος της)·

γ) Σύντομη περιγραφή της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: το μέρος αυτό θα συμπεριλαμβάνεται στο έντυπο αίτησης εγγύησης και θα περιλαμβάνει τις βασικές πτυχές βιωσιμότητας της επενδυτικής δραστηριότητας:

— συμμόρφωση και συνέπεια της πράξης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και τις πολιτικές της ΕΕ στον οικείο τομέα/τομείς, καθώς και με άλλες συναφείς διεθνείς συμβάσεις και το εθνικό δίκαιο ή τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εφόσον υπάρχουν)·

— αποτελέσματα της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: i) συνοπτική περιγραφή των κλιματικών/περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο των θετικών όσο και των αρνητικών· ii) προτεινόμενα μέτρα μετριασμού ή αντιστάθμισης και το κόστος τους (εφόσον διατίθεται)· iii) υπολειπόμενοι κίνδυνοι (εάν υπάρχουν)· και iv) πτυχές της χρηματικής αποτίμησης (κατά περίπτωση) κ.λπ.·

— ειδικές ρυθμίσεις, κατά περίπτωση: π.χ. ειδικές συμβατικές διατάξεις σχετικά με αναβλητικές αιρέσεις και ρήτρες, ειδικές ρυθμίσεις παρακολούθησης κ.λπ.· προσδιορισμός των έργων υποδομής για τα οποία ο εταίρος υλοποίησης προσδιόρισε μόνο περιορισμένα μέτρα μετριασμού και κατά πόσον για τα μέτρα αυτά έχουν διατυπωθεί συστάσεις και έχουν υλοποιηθεί.

δ) Κλιματική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την κλιματική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα υπό το πρίσμα του κλίματος, για παράδειγμα αν η αναθεωρημένη οδηγία ΕΠΕ (2014) εφαρμόζεται στην επενδυτική δραστηριότητα και αν εξετάστηκαν δεόντως οι κλιματικές παράμετροι στο πλαίσιο της έκθεσης ΕΠΕ·

— προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: συνοπτική περιγραφή και αποτελέσματα της εκτίμησης κλιματικής τρωτότητας, περιγραφές των κινδύνων που εντοπίστηκαν και της εκτίμησης κλιματικού κινδύνου, των μέτρων προσαρμογής που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και του κόστους τους, των υπολειπόμενων κινδύνων (εάν υπάρχουν) και του τρόπου με τον οποίο θα αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης και λειτουργίας της επενδυτικής δραστηριότητας·

— μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: βάση για τη διενέργεια εκτίμησης αποτυπώματος άνθρακα, σε περίπτωση που το αποτύπωμα άνθρακα υπολογίστηκε από τον εταίρο υλοποίησης ή άλλο μέρος (φορέα υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας ή ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα), μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, βάση για τη διενέργεια (ή μη) της χρηματικής αποτίμησης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

και τον προσδιορισμό των επιλογών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, το σκιάδες κόστος CO₂ που χρησιμοποιήθηκε και η υποκείμενη μεθοδολογία (σε περίπτωση που διαφέρει από τη συνιστώμενη), αναφέρετε την αναμενόμενη διάρκεια ζωής της υποδομής και περιγράψτε τη συμβατότητα της επενδυτικής δραστηριότητας με τους όρους κλιματικής ουδετερότητας:

— προαιρετικά μέτρα που συμφώνησε να λάβει ο τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των κλιματικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας (προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο κατώτατο όριο, χρήση βελτιωμένων τεχνολογιών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κ.λπ.). 13.7.2021 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 280/77

ε) Περιβαλλοντική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την περιβαλλοντική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— συμμόρφωση με το κανονιστικό και νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα, την οδηγία ΕΠΕ (διαθέσιμες ΕΠΕ ή αποφάσεις ελέγχου), άλλες σχετικές οδηγίες, κατάσταση χορήγησης των αναγκαίων αδειών και εγκρίσεων, τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εάν υπάρχουν):

— αν οι πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του ελέγχου βιωσιμότητας έχουν ληφθεί από επίσημες εκθέσεις που απαιτούνται από τη νομοθεσία και/ή αν ο εταίρος υλοποίησης ζήτησε πρόσθετες μελέτες:

— σύντομη περιγραφή των επιπτώσεων που προσδιορίστηκαν για οποιοδήποτε από τα περιβαλλοντικά στοιχεία που αναφέρονται λεπτομερώς στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης, αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, σωρευτικές επιπτώσεις, προτεινόμενα μέτρα μετριασμού και αντιστάθμισης και το κόστος τους, ποσοτικός προσδιορισμός και χρηματική αποτίμηση των υπολειπόμενων κινδύνων, όπως περιλαμβάνονται στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας, κατά περίπτωση:

— αιτιολόγηση των λόγων για τους οποίους θεωρούνται αποδεκτοί οι υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι προσδιορισμένες/ μετριασμένες επιπτώσεις και περιγραφή τυχόν μέτρων μετριασμού που έχουν προσδιοριστεί και εφαρμοστεί (πέραν εκείνων που απαιτούνται λόγω της συμμόρφωσης προς τις κείμενες διατάξεις):

— προαιρετικά μέτρα βάσει του καταλόγου σημείων ελέγχου του θετικού θεματολογίου του παραρτήματος 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), τα οποία έλαβε ο φορέας υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας/τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας, και το κόστος τους, καθώς και επιβεβαίωση της ένταξής τους στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας.

Παράρτημα XI: Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ									
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης ¹⁷ :									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:		TK:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ.					
				Ταχ. (Email):					

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

Με την ιδιότητά μου, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας ___ή υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης της εταιρείας ____, δηλώνω υπεύθυνα ότι σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 3 του ν.4557/2018 όπως ισχύει, τα κατωτέρω πρόσωπα δύνανται να θεωρούνται ως πραγματικοί δικαιούχοι της εν λόγω εταιρείας, κατά την έννοια των παρ. 17 και 18 του άρθρου 3 του Ν.4557/2018:

Όνομα 1, επώνυμο 1, Ημερ. γέννησης, ΑΦΜ, ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος ΠΔ

Όνομα 2, επώνυμο 2, Ημερ. γέννησης, ΑΦΜ, ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος ΠΔ

[Η ανωτέρω διατύπωση είναι ενδεικτική και προσαρμόζεται αναλόγως των πραγματικών στοιχείων εκάστου αναδόχου.]

Ημερομηνία: ... /... /20.....

¹⁷Αναγράφεται ολογράφως

Ο – Η Δηλ.....

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

(σφραγίδα-υπογραφή εκπροσώπου)

Παράρτημα XII: Υπεύθυνη Δήλωση Δυνητικών Δικαιούχων

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ	Υπουργείο Τουρισμού								
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης:									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:		TK:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ.			Ταχ. (Email):			

Περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα: Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις της πρόσκλησης για το Υποέργο: ..... του ΤΑΑ, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας/ του Δήμου «.....» ή σε περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης ως μελλοντικός νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης δηλώνω ότι:

α) Τα αναγραφόμενα στην ηλεκτρονική αίτηση υποβολής καθώς και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και αρχεία που περιλαμβάνονται στον ηλεκτρονικό φάκελο της πρότασης είναι, ακριβή και αληθή. Σε περίπτωση αντιφατικών υποβαλλόμενων στοιχείων θα λαμβάνονται υπόψη αυτά που έχουν δηλωθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα.

β) Έχω λάβει γνώση του περιεχομένου της προκήρυξης και των παραρτημάτων αυτής καθώς και των υποχρεώσεων που απορρέουν σε περίπτωση υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος.

γ) Ο φορέας της επένδυσης διαθέτει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και δύναται να εκδώσει πιστοποιητικό περί μη πτώχευσης και μη υποβολής αίτησης για πτώχευση καθώς και πιστοποιητικό περί μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση και μη υποβολής αίτησης για θέση σε αναγκαστική διαχείριση.

δ) Ο φορέας της επένδυσης δεν έχει υποβάλει και δεν προτίθεται να υποβάλει αίτηση ενίσχυσης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με

αυτές που προτείνονται προς ενίσχυση στο παρόν. Σε αντίθετη περίπτωση συμπληρώνεται ο Πίνακας 1, σύμφωνα με το υπόδειγμα που ακολουθεί.

Πίνακας ΥΔ 1 Πίνακας Επιχορηγήσεων βάσει οποιουδήποτε καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΑΙΤΟΥΣΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΛΗΨΗΣ , ΒΑΣΕΙ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ							
Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης (αιτούσα) καθώς και σε αυτές με την οποία η αιτούσα λειτουργεί ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις).							
Πρόγραμμα/Μέτρο/ Δράση από το οποίο η επιχείρηση έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης (από 1/1/2020 και μετά) και φορέας χορήγησης ενίσχυσης.	Αριθμός και ημερομηνία Υπουργικής Απόφασης Ένταξης/ υπαγωγής ή ημερομηνία λήψης του έννομο δικαίου	Ίδιες δαπάνες που απετέλεσαν αντικείμενο ενίσχυσης δυνάμει άλλου καθεστώτος	Ποσό δημόσιας χρηματοδότησης που αναγράφεται στην Απόφαση Ένταξης/ υπαγωγής.	Ποσό Δημόσιας Χρηματοδότησης που έχει καταβληθεί πραγματικά στην επιχείρηση.	Ημ/νία καταβολής τελευταίας χρηματοδότησης	Επωνυμία Δικαιούχου της Ενίσχυσης.	ΑΦΜ Δικαιούχου της Ενίσχυσης

στ) Ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου:

→ δεν έχει λάβει ενίσχυση στο πλαίσιο εθνικού ή ενωσιακού προγράμματος βάσει Κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας της ΕΕ ή του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ως ισχύει ή άλλων Κανονισμών Απαλλαγής της ΕΕ ή Αποφάσεων της ΕΕ για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο ή ότι, σε περίπτωση που έχει λάβει ενίσχυση βάσει των ανωτέρω για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο, δε θα υπάρξει υπέρβαση των εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στα κατά περίπτωση άρθρα του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ως ισχύει, ύστερα από τη χορήγηση ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης.

→ έχει λάβει σαφή γνώση ότι το επενδυτικό σχέδιο που υποβάλλει είναι εναρμονισμένο και υπακούει στους περιορισμούς σχετικά με την σώρευση ενισχύσεων.

ζ) Δεν υφίσταται σχέση μεταξύ του φορέα της επένδυσης και του πωλητή και τα πάγια στοιχεία ενεργητικού που αποκτώνται από επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει δεν έχουν στο παρελθόν ενισχυθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων (μόνο στην περίπτωση που το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο εμπεριέχει την αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει)

η) Το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο διασφαλίζει τις απαραίτητες συνθήκες ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος των ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά

θ) Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών (ΠΣΚΕ, ΟΠΣ, TAXIS κ.λπ.)

ι) Το σύνολο των ενεργειών για την υλοποίηση των εργασιών, όπως αυτές περιγράφονται στην αίτηση χρηματοδότησης θα γίνουν με νόμιμο τρόπο, κατόπιν εκδόσεως των σχετικών αδειών ή της σχετικής απόφασης απαλλαγής όπου δεν απαιτείται.

ια) Δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 5.2. της παρούσας πρόσκλησης.

Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

Αναγράφεται ολογράφως.

Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

Η ενίσχυση ή σσνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ή σσνος σημασίας στην επιχείρηση.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ή σσνος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ή σσνος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ή σσνος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ή σσνος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ή σσνος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

Ως προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013.

Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση· η πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.
